

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

Rembrandt: Dávid és Góliát

2000. november

XI. évf. 11. sz.

Tartalom

Tanulmány

Sebestyén Jenő: A kálvinizmus életfilozófiája.....	463
--	-----

Vasárnapi prédikációk

Balogh Béla: Azután vágd ki azt! Lukács 13,6–9.....	467
Paál Károly: Egyedül Istené a dicsőség! 2Mózes 32,1–4.....	470
Pásztori Jenő: A tenger lecsendesítése. Márk 4,35–41.....	472
Szóllósi János: Boldognak lenni Isten erejében... Jelenések 6,1–8.....	474

Advent nagyhetére

Zsigmond József: Adventi zárandoklat	
Kiáltás a mélyből. Zsoltárok 130,1–2.....	477
A számon kérő Úr. Zsoltárok 130,3.....	478
Bocsánatból – félelem. Zsoltárok 130,4.....	479
A reménység ölén. Zsoltárok 130,5–6.....	479
Kapaszkodj belé! Zsoltárok 130,7.....	480
Nem remélt vég. Zsoltárok 130,8.....	481

Advent első vasárnapjára

Pap Géza: Két advent között. Lukács 17,20–34.....	482
---	-----

Lectio continua

Bustya Dezső: Állandó adventvárás. 1Thesszalónika 5,1–11.....	486
Mindenestől feddhetetlenül. 1Thesszalónika 5,23–28.....	488

A Genezáret partján

Barth, Karl: Isten tulajdonképpeni tanúja Isten maga.....	490
---	-----

Alkalmi prédikációk

<i>Ifjúsági bibliaóra:</i>	
Sándor Endre: Igazad van-e, amikor haragszol...? Jónás 4,9–11.....	491
<i>Presbitéri órára:</i>	
Varga Zoltán: Jótékonykodás és szeretet. Példabeszédek 3,27.....	492
<i>Esketési igehirdetés:</i>	
Fülöp Emő: A hiteles kapcsolat. Énekek Éneke 8,6.....	494
<i>Temetési igehirdetés:</i>	
Molnár Endre: Áldott legyen az Úrnak neve! Jób 1,21b.....	495

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
Kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza
Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Sztranyiczki Mihály
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

Tanulmány

Sebestyén Jenő

A kálvinizmus életfilozófiája

I.

Minden vallás világnézetformáló erővel is bír. És mennél tisztább egy vallás, annál erőteljesebben kell benne e világnézetformáló erőnek is érvényesülni.

A világnézetadás tehát a keresztyén vallás lényegéhez is hozzátartozik. Így tehát természetes, hogy a keresztyénség legtisztább formája, a református keresztyénség sem elégedhet meg azzal, hogy az egyéni léleknek a Szentháromság-egy-örök-Istenhez való viszonyát Isten szent kijelentésének törvényei szerint rendezze, hanem megkeresi az isteni kijelentés igazságait a világra, az emberre s a földi életre vonatkozólag is, hogy azokat egységes világképbe, világnézetbe foglalva, azt a református ember gyakorlati és mindennapi életének is alapjává tegye.

Tévednek tehát azok, akik azt hiszik, vagy azt tanítják, hogy a keresztyénség és főleg a református keresztyénség, csak a léleknek Istennel való szent és titkos kapcsolatára szorítkozik s a világgal, földi élettel, kultúrával stb. nem törődik. Mert hiszen, ha Krisztus nem csak megváltó, hanem, mint az Élet Királya és Fejedelme, az élet restaurátora is egyszersmind, akkor Ő joggal igényelheti az egész életet magának. S így a keresztyénség nem lehet csak teológiai álláspont, csak a túlvilágra irányzott vallásosság, hanem ugyanakkor, amikor az embert mindenestől fogva Isten szent felségének s e szuverenitást biztosító Krisztus királyságának uralma alá rendeli, ugyanakkor a keresztyénséget világnézeté is szélesíti ki, amelynek azután egészen természetyszerűleg megvan a maga életszemlélete vagy életfilozófiája is.

Vannak azonban egyébként tiszteletreméltó aggodalmak, amelyek szerint nem jó, ha a keresztyénségnek mindenáron a világnézeti jellegét akarjuk kidomborítani, mert így megtörténhet, hogy tényleg nagyon is a világot akarjuk benne szemlélni s Istennek hátat fordítva, mindenestől fogva a világ felé fordítjuk tekintetünket.

Ez a helyzet azonban a tiszta református keresztyénségben sohasem fordulhat elő, mert a kálvinista világszemlélet legfontosabb és elengedhetetlen jellemvonása éppen az, hogy még a világot is *sub specie aeternitatis*: azaz az örökkévalóság távlatából, tehát mintegy Isten látószögéből nézi, amely nemcsak hogy Istennek való háttatfordítás nem lehet, hanem éppen ellenkezőleg, a legerőteljesebb gyakorlati teocentrizmus (azaz Istennek az élet középpontjába való helyezése), amit csak elképzelhetünk. Gyönyörűen illusztrálja ezt Kálvin is, amikor azt mondja, hogy olyan az életünk, mint a színház, de olyan színház, amelyben Isten és az angyalok néznek bennünket, hogy hogyan élünk és hogyan töltjük be küldetésünket.

Tudjuk azonban, hogy a világnézetek értéke nem egyforma. És minden világnézet ereje attól függ, hogy milyen életet tud formálni, s e célból milyen életértékelést, életfilozófiát ad az embereknek. Az egyes vallások, teológiai, filozófiai rendszerek és világnézetek gyakorlati értékét tehát valójában az adja meg, hogy milyenné tudják az emberiség erkölcsi életét formálni. Mert az életfilozófia nem egyéb, mint a világnézet gyakorlati alkalmazása a mindennapi élet és erkölcs világában. És viszont: az életfilozófiák tartalmát mindig az azok alapjául szolgáló világnézetek határozzák meg. Akinek nincs vi-

lágnezete, annak nincs egységes életfilozófiája sem. Csak jelszavai vannak, amelyek szerint máról holnapra él.

A kálvinizmusnak azonban, mint a keresztyénségnek különben általában, az a nagy ereje, hogy nem csak világ- és életszemlélete van, hanem mindenképp a leghelyesebb és legtisztább, mert a Szentírás alapján Isten-szemlélettel is rendelkezik. Tehát nem csak a körülötte levő világról van egységes képe és gondolkozása, hanem a látható világ mögött és fölött levő magasabb rendű világról, tudniillik az Isten világáról, sőt Istenről magáról is. És éppen azért, mert egész szellemének ez a középpontja, van helyes fundamentuma és értékelése az egész világ, az egész élet s így az emberre vonatkozólag is.

Már most, hogy mit hisz és vall a kálvinizmus Istenről, az Ő világáról, az emberhez való viszonyáról, az emberrel való földi és örökkévaló terveiről, erre vonatkozólag a dogmatika tudománya tájékoztat bennünket. A református erkölcsstan azonban már arról beszél, hogy milyenek kell tekintenünk a saját életünket, annak célját, rendeltetését, saját magunkat és arra tanít meg, hogy hogyan kell ezt az életet Isten kedve és törvényei szerint a legtisztábban és legszebben leélni. A kálvinista sorrend keresztyén világnézetünk kiépítésénél tehát ez: Isten-szemlélet, emberszemlélet, életszemlélet és világszemlélet. A hitetlen világnézeteknél azonban az első, tudniillik az Isten-szemlélet teljesen el-esik s ennek következtében teljesen más lesz a többi három tartalma is. Mert a gondolkodásunk, tehát világnézetünk természetfölötti fundamentuma és tartalma határozza meg mindig azt is, hogy milyen lesz az életfilozófiánk, tehát az életünk is a gyakorlatban.

A keresztyén életfilozófia tartalmát, mint különben minden életfilozófia tartalmát is, az ember s élet értelméről, lényegéről, céljáról s rendeltetéséről alkotott felfogás határozza meg. Honnan? Miért? Hová? Ez a három praktikus kérdés az, amelyre az életfilozófiáknak gyakorlatilag is meg kell felelni.

És ha megvizsgáljuk a világnézeteket, akkor azt látjuk, hogy azok erre nagyon sokféle feleletet adnak. Sőt magának a keresztyénségnek területén sem kapunk erre egyforma feleletet. S a modern gondolkodás ebben a tekintetben áthidalhatatlan ellentétben áll a keresztyénséggel és különösképpen is annak kálvinista formájával.

A modern gondolkodás életfilozófiájával azonban, annak teljesen hitetlen, azaz ateista jellemvonása miatt itt nem beszélünk. Maradjunk tehát tisztán kálvinista talajon s foglalkozzunk különösen a kálvinizmus álláspontjával ezen a téren is.

A kálvinista életfilozófia lényege az, hogy az embernek a maga életét Istennel való szent viszonyban, szent szövetségben kell leélni. Szóval nem csak a szorosabban vett vallás vagy istentisztelet, hanem maga az egész élet is Isten kultusza (cultus Dei). Szóval a vallás, azaz az élő Istennel való szent viszony és közösség, nem mellékes jelensége az életnek; nem párhuzamosan halad az élet mellett, vagy fölött, hanem annak tartalma megszabja az élet egész tartalmát is. Azaz, az élet eredetéről, lényegéről, rendeltetéséről, céljáról és értékéről alkotott felfogásunk Isten kijelentésére van építve. Istentől folyik s Őreá tekint. A református ember élete tehát Isten színe előtt járó élet (coram Deo), Istennel járó élet (cum Deo) és Istenért élő élet (pro Deo).

Mert a Krisztusban való restauráltatásunk nem részleges, nem csak egy területét öleli fel az életnek, hanem egyetemes s az egész életet újjáteremtő. Mert az által a felséges tény által, hogy a Krisztusban és Krisztus által helyreáll az élő Isten és közöttünk a helyes viszony, nem csak magát az Örökkévalót látjuk új és helyes világitásban, hanem benne és rajta keresztül az egész világot, az egész életet, sőt felebarátainkat s önmagunkat is. A nagykegyelmű, mindenható és szuverén Isten lesz egész gondolat- és érzésvilágunk középpontja s megértjük a 36. zsoltár felséges igéit: „...Nálad van az élet forrása, a Te világosságod által látunk világosságot...”

II.

Az élet tehát a református gondolkodás szerint *cultus Dei*, azaz Isten tisztelete, kultusza, s mint ilyennek is kell a hívő ember számára lefolyni. Mert a kálvinista álláspont nem csak azt hangsúlyozza, hogy senki sem jött e világra hiába, s hogy minden ember életének valamilyen célja van, hanem azt is, hogy ezt a célt Isten tűzi ki számunkra s a földi mulandó élet is csak eszköz arra, hogy a mennyei, az örökkévaló cél, tudniillik Isten dicsőségének szolgálata és növelése megvalósuljon. A kálvinizmus szerint tehát a világnak s az életnek nagyon is megvan a maga ésszerűsége, értelme, tehát racionalizmusa. Azonban ezt nem mi adjuk a világnak, hanem Isten; mi csak megkeressük azt a világban, mint Isten felséges rendelkezéseit és törvényeit, hogy azok által szóljon hozzánk.

Ebből pedig az következik, hogy az élet értelmét és célját nem mi szabjuk meg magunknak, hanem az élő Isten. S ha nem lenne bűn, mely lelki szemeink látását elhomályosítja, Istennel való szent viszonyunk zavartalan tisztasága magával hozná az életről és világról való szemléletünk zavartalan tisztaságát is.

És a református hívő életében éppen ezt végzi el a Szentlélek megvilágosító, még a gondolkozást is helyreállító, restauráló és erősítő kegyelme. Ennek következtében tehát a református embernél még az erkölcsi élet is a kegyelmesen szuverén és szuverénül kegyelmes Istenre van felépítve s a predesztináltság tudata nem *passzív fatalizmusra*, hanem arra neveli és vezeti a hívő lelket, hogy keresse azt, hogy mire van rendelve s kiválasztva már itt a földi életben is, hogy *eléje* menjen az Isten akaratának, mondván: „Mit akarsz, Uram, hogy cselekedjem?” Mert a kálvinizmus szerint nem Isten van az emberért, hanem az ember az Istenért. A kérdés tehát ez: Mi az Isten joga? Mit akar tőlünk? Velünk? A világgal? Életünkkel?

Hogyan tekinti tehát a kálvinista életfilozófia a világot, az életet, az embereket és saját magát? Isten nézőpontjából, Istenen keresztül, Istenre vonatkozó értékében.

Az élet s az élet javainak értékelése tehát nem antropocentrikus alapon, azaz az ember érdekeiből történik, hanem teocentrikus alapon, azaz Istenre való tekintettel.

Ezért van az, hogy a mindennapi, természeti embernél oly nagy szerepet játszó boldogságra való törekvés a kálvinizmusban csak másodrangú, mellékes valami. S ha érték is, mert hiszen az erre való törekvés is isteni rendelés (ordinancia) a lelkünkben, semmi esetre sem öncél és nincs leszakítva arról a metafizikai talajról, amelyen egyedül tud teljes szépségében kivirágozni, tudniillik az isteni talajról.

A boldogság a kálvinistánál ugyanis nem célja az életnek, hanem csak ajándéka és ráadása az Istennek az Ő dicsősége szolgálatáért. Tehát nem különálló, önálló érték, amely önmagában és Isten nélkül is hajszolható és elérhető, hanem maga az Isten-szolgálat. A kálvinista értelemben való boldogságkeresés tehát mindig biztos, mindig célravezető és mindig gazdag és harmonikus. Mert lehetetlen, hogy az, aki a maga életét Isten szolgálatára rendelte, Isten színe előtt él és jár, ugyanakkor, ebben a szent munkában egyúttal boldogtalan is legyen.

Ugyanaz a gondolat, de keresztyén talajra átültetve és kálvinista értelmezésben, mint amit a nagy panteista filozófus, Spinoza így fejez ki *Etikájában*: „*Beatitudo non est praemium virtutis sed ipse virtus.*” Azaz: „A boldogság nem az erény *jutalma*, hanem maga az erény.” Fordítsuk le ezt kálvinista nyelvre, s akkor azt mondhatjuk: „*Beatitudo non est praemium cultus Dei sed ipse cultus Dei.*” Azaz: A boldogság nem az Isten-szolgálat *jutalma*, hanem az Isten-szolgálat maga.

A kálvinista azonban nem marad meg az Istenét megtaláló lélek benső harmóniájának passzív elvételénél s nem elégszik meg azzal, hogy a Krisztussal való misztikus unióban őt a saját lelke Királyának ismerje el, hanem meglátja a körülötte levő világban a

bűnt, mint Isten dicsősége felragyogásának és teljes diadalra jutásának egyetlen, de végszesen nagy akadályát is. A kálvinista tehát – ellentétben sokféle kegyes, de passzív és szektárius keresztyén felfogással – nem csak Isten gyermeke, hanem Isten *munkatársa* is akar lenni, hogy csakugyan az Úré legyen a föld és annak teljessége.

És így alakulnak ki a kálvinista életfilozófia amaz alapvonásai, amelyek a keresztyénség egyetlen más formájában sincsenek meg oly szín pompás és gazdag egységben. Mert a kálvinista élet a mélységes és fanatikus hit s a Krisztussal való misztikus unió mellett és által megmérhetetlen aktivitású és heroikusan önfeláldozó és alkotó élet is egyszersmind. Mert életet formál, kultúrát teremt, az erkölcsi haladást legmagasabb feszültségű ideális formákban mutatja meg, társadalmakat nevel és ébreszt öntudatra, purifikál és vezet, s nemzeteket hív életre és tesz keresztyénné, a politikában is biztosítja Isten uralmát, sőt még az anyagi világba is belenyúl, hogy a pénz, a tőke s a földi jó és a Sátánnak való engedelmesség helyett Krisztusnak foglya s Isten rabszolgája legyen. Hogy azonban mindez mily elveknek vezetése alatt lesz ily felséges harmonikus egész a kálvinista életfilozófiában, azt külön fejezetekben majd részletesebben is látni fogjuk.

A kálvinista életfilozófia tehát nem olyan életszemlélet, amely a lét s benne az ember rendeltetését, értelmét és értékét emberi okoskodás útján akarja kispekulálni, hanem olyan gondolkodás, amely Isten akaratát és törvényeit keresi ezen a téren is s nem akar feljebb bölcsekedni, mint ahogy megíratott. Ezért a kálvinista életfilozófia nem is az életről való emberi filozofálgatás a szó közönséges értelmében, hanem az isteni kijelentés életet magyarázó felséges igazságának keresése és alkalmazása minden korszak minden emberének életére vonatkozólag.

(*Kálvinista Szemle*, 1926. május 15. és 22.)

Vasárnapi prédikációk

Balogh Béla
Kolozsvár-Belváros

Azután vágd ki azt!

Alapige: Lukács 13,6–9
Bibliavásolás: Lukács 12,54–57; 13,1–9

„Miért foglalja a földet hiába?” A példázatbeli gazda kérdez ekképpen, amikor látja, hogy hasztalan keres gyümölcsöt a szőlőjébe ültetett fügefán. Ha meggondoljuk, hogy a gazda nem más, mint Isten, a fügefa pedig a mi életünket jelképezi, akkor sürgősen kérdezzük: mi a teendő? Mi a teendő, amikor felismerjük a közeledő ítéletet? Mert a vincellér gyözködésében ott rejlik a bekövetkező ítélet – a kivágatás – bizonyossága: „Uram, hagyj békét néki *még ez esztendőben*, míg körös-körül megkapálom és megtrágyázom: és *ha gyümölcsöt terem, jó; ha pedig nem, azután vágd ki azt.*”

Ennek az Igének a margóján azt kérdezzük: honnan tudhatom, hogy van számonkérés? Jézus a lehető legegyszerűbb választ adja erre: járjatok nyitott szemmel, és meglátjátok!

A fügefa példájának elmondása előtt három rendben „nyitogatja” hallgatóságának fület-szemét-értelmét. Vegyük sorra Jézus jó szándékú és életmentő kísérleteit.

Először az időjárás példáját hozza fel. Ebben a régiék nagy-nagy tapasztalatra tettek szert (olvasandó Lk 12,54–55).

Hogy Jézus még jobban megértesse magát, egy hétköznapi tapasztalatot említ fel: „Ha elkezd fújni a déli szél, tudjátok, hogy forróság lesz.” Emberemlékezet óta így volt: a déli szél fullasztó meleget hozott erre a vidékre. Ez a tapasztalat. A tapasztalat pedig nem csal meg.

Isten sem csal meg – ez Jézus tanításának az értelme. Ő megmondta, hogy számon kér. Amit pedig Ő megmond, az igaz.

Hány meg hány esetben tapasztalhattuk hasonlóképpen Isten jóságát – el tudom képzelni, hogy ilyen történetekből holnap ilyenkorig tudnánk beszámolót tartani: így és így teljesítette Isten a mi kéréseinket.

Kipróbáltad-e már testvérem, Isten szavát? Szerezteél-e Isten beszédével kapcsolatosan is olyan tapasztalásokat, hogy elmondhasd: Ha az időjárásban csalódtam is, ha az emberekben csalódtam is – Istenben sohasem csalódtam. Mert becsaphatnak a tapasztalataim, becsaphatnak a hozzám legközelebb állók is, cserben hagyhatnak fegyvertársaim, akár önnön értelmem is cserben hagyhat: de az, aki nekem Jézusban Atyám lett, aki érttem vérevel fizetett, az nem csalhat meg. A zsoltáros bizonyásgtétele győzzön meg bennünket: *Ha elfogyatkozik is testem és szívem, szívemnek kösziklája és az én örökségem te vagy, ó Isten, mindörökké.* Erre a tapasztalatra lehet válasz az én hálaadó életem – ha ugyan tudom, mi a köszönet és a hálaadás. Hiszen Isten az én hálám gyümölcsét várja – ehhez semmi kétség nem férhet.

De ahhoz sem férhet semmi kétség, hogy Isten ítélő bíróként felelősségre vonja az egyes embereket – személyválogatás és kivételezés nélkül mindenkit. Erre akar rávezetni bennünket Jézus.

A második lépésben a mindennapok történéseit hívja segítségül a Mester. Még mindig ott áll körülötte a kíváncsi hallgatók sokasága, amikor hírt visznek neki egy rémtettéről. A hírhedt kormányzó, Pilátus leszámolt egy galileai csoporttal. Semmi közelebbit

nem tudunk meg az eseményről, csak sejteni lehet, hogy az áldozatok a római leigázók ellen lázítottak és lázadtak. Erre a császár helytartója, Pilátus lecsapott rájuk. Méghozzá a legalattomosabb módon: épp akkor, amikor a jeruzsálemi templomba igyekeztek, hogy áldozatot mutassanak be Istennek. Ezt jelenti az evangélista elbeszélésében: „...*hirt mondanak a galileabeliek felől, akiknek vérét Pilátus az ő áldozatukkal elegyítette*”.

Az emberek azt várták, hogy Jézus állást foglal. Megdicséri egyrészt a galileai buzgósgós zélótákat, másrészt elítéli a rómaiak hatalmaskodását. Hiszen botrányos esetről volt szó. Pilátus emberei lemészároltak egy galileus csoportot, amely a templomhoz indult. Az a részlet, mely szerint *vérüket az ő áldozatukkal elegyítette*, azt jelentheti, hogy a templomhoz igyekvők csoportja az áldozati oltárra szánt állatokat is maga előtt hajtotta, hogy az akkori szokásoknak eleget tegyen. A vad rajtaütésben a fegyveres katonák se embert, se állatot nem kíméltek, így keveredett egybe ezek vére. Mindenképpen botrányos esemény – hát még templomba menet!!

Jézus nem foglalkozik azzal, hogy ítéletet mondjon a római elnyomás felett. Az sem fontos számára, hogy a kemény öklű Pilátusról képet fessen. De nem áll az elégedetlenkedők pártjára sem, pedig azok fajtájának gyermekei, ráadásul földjei is! Kirohanás helyett Jézus szétkiáltja: „*Vigyázzatok, mert ti is így járhattok!*” (Olvasandó Jézus figyelmeztetése 13,2 s köv.)

Miért marad semleges Jézus? Ennek megvan az oka. Először is tisztázzuk azt, hogy Jézus sohasem volt semleges: Ő mindig a gyengéknek a pártjára állt. Hiszen azért jött a földre, hogy a bűnnel és a Sátánnal szemben mindegyre elbukó emberen segítsen. Azért jött, hogy a reménytelenül megkötözöttnek szabadulást hozzon; hogy a halálos ítélet helyett kihirdesse a felmentő ítéletet.

Másodszor azért maradt látszólag semleges, mert számára az elsődleges kérdést nem Júdea és Róma viszonya jelentette. Az Ő számára a legfontosabb kérdés, az élet-halál kérdés, a Hozzá való viszonyulás. Jézus számára a kérdés ma sem az ilyen vagy az olyan töltetű szélsőség, vagy az ilyen vagy olyan nemzeti színű huzakodás, a jobbra vagy balra irányulás. Számára az a kérdés jár minden egyéb kérdés előtt: érette buzgólkodunk-e vagy sem?

Milyen sokatmondó, hogy Jézus tanítványai között volt egy hasonló körből érkezett galileai férfi: Simon, a zélóta. A buzgó Simon, akit egykor a szabadságvágy fűtött, most Jézus oldalán talált szabadulást. Legyen számunkra vonzó a példája, legyen számunkra példa a személye: Jézushoz térve találunk menedéket.

Tanuljunk meg olvasni a történelem lapjairól! Ugyanezt köti lelkünkre Jézus egy másik tragikus esemény felidézése által. A bevezetésről érződik, hogy Jézus tovább mélyíti a kérdést.

Itt van a másik eset. Az előzőhöz hasonlóan ez is éppoly érthetetlen. Ott szent vallásukat gyakorló emberek esnek ítélet alá, itt ártatlan emberek haltak meg – csaknem véletlenszerűen... A jeruzsálemi Siloám-forrás közelében romba dőlt egy torony és maga alá temetett 18 embert. Jézus, aki tudott a gyász fájdalomról (Lázárt megsiratta, amikor halálának hírért vette), nem az építkezési hibát kutatta, sem az áldozatok bűneit. Egyszerűen ennyit mond: Azoknak sem volt nagyobb adóssága a tieteknél.

Vigyázzatok hát! Térjetek meg! Figyelemre méltó, hogy Jézus itt a második esetben nem bünt, nem bűnösséget emleget, hanem „adósságot”: szeretet-adósságot, mulasztást. Olyan jó volt hallani a Szent Mihály-napi búcsún, amint a katolikus testvérek megvallották bűneiket! Nem csupán arról szóltak, mit vétkeztek gondolatban, szóban, cselekedetben, hanem oda sorolták a mulasztás vétkeit is.

Kétszeresen int bennünket Jézus: másokat ítélgetve ne nyugtassuk meg magunkat hamis módon. Másrészt pedig sürgeti megtérésünket, mihamarabbi termőre fordulásunkat.

A történelmi leckék arra valók, hogy a magunk életét megvizsgáljuk. De úgy istenigazából. Az pedig nem úgy van, hogy a másokra rámondom: megérdemelte a sorsát. Nem is úgy, hogy azt mondom, utólérte az ítélő Isten keze. Még csak azt sem mondhatom, ha Jézusra figyelek: milyen jó, hogy én nem vagyok annyira bűnös, engem ilyen csapás nem érhet! Ennek az okoskodásnak elejét akarja venni Jézus. Azt mondja: „Gondoljátok, hogy azok, akiket a Pilátus bosszúja utolért, nálatok bűnösebbek voltak? Ne véljétek! Vagy az a tizennyolc, aki a torony romjai alatt lelte a halálát bűnösebb volt (az eredeti szöveg szerint: *több adósságuk volt*)? Szó sincs róla, sőt ti is hasonló sorsra juthattok, ha meg nem tértek!”

Úgy van tehát, hogy amidőn ítéletről hallok, magamba szállok és azt kérdezem önmagamtól: „Uram Isten, ha engem érne hasonló sors, hogyan találna?” És ekképpen kérdezek Istenemtől: „Mennyei Gazdám, vajon azért éltetsz még, mert vársz valamit az én életemtől?!”

Ez az a harmadik lépcső, amelyen haladva eljutok a fügefá példázatához. A kisgyermek számára is érthető módon mondja el Jézus azt, amit mi felnőtt fejjel is alig akarunk felfogni: van hiába élt élet. Úgy ahogy a gyümölcsösben van haszontalan, felesleges, meddő fa, úgy van hiábavaló emberi élet is.

A példázat olyan fügefáról beszél, amelyik nem váltja be a hozzá fűzött elvárásokat és reményeket. Ott díszeleg a kertben, ahová a gazdája ültette, nyár múlik nyár után, de gyümölcs nem mutatkozik rajta... Ekkor a gazda megelégszik: „*Imé, három esztendeje járok gyümölcsöt keresni e fügefán, és nem találok: vágd ki azt, miért foglalja a földet is hiába?*” A fügefáról fügét akar szedni a gazda – csodálkozunk-e ezen? Mi, ha szőlőt ültetünk, szőlőtermést várunk a tőkétől. Vagy nem úgy van?

Hát mennyei Urunk nem ugyanilyen joggal várja el a mi életünk esetében a termést? Ha a lelkes nem végzi lelkesi munkáját, ez a kérdése: „*Miért foglald el az állást hiába?* Mít teszel ezért a temploméért, mit teszel e templom népéért?” Vagy ha csak vasárnap vagyok presbiter, vagy még akkor sem, akkor ezt kérdezi: „*Miért foglald el a presbiteri székedet hiába?*” (Tegnap közmunkára hívogattunk templomunk kertjének a szépítésére. Tudjátok hányan jöttek el? Hadd ne tegyem közhírré, hogy hányan jöttek el! Hát ez az az eset, amikor hiába foglaljuk a helyet!) Vagy megkérdezi a kedves híveket is: „*Meddig járok még hozzád gyümölcsöt keresni?*” A szeretetnek, az összetartozásnak, az istendicséretnek a gyümölcsét? Nem emberek előtt vizsgálunk tehát, hanem gyümölcskereső Mennyei Bíránk előtt.

Csak néhány nagyon időszerű kérdést emeltem ki, de még mennyit fel lehetne idézni: a gyermekek imádságra való tanítása, udvariasságra, templomszeretetre, fajtánk szeretésére, történelmünk, nyelvünk megbecsülésére való tanítása. Hát a munkára, a szolgálatra való nevelés? Az, hogy ne csak pénzért – s ha lehet minél többért – végezzenek el egy munkát, hanem olykor önkéntesen is. Ne csak bankóért hozzanak jó jegyet, hanem magáért a tanulásért, a tudásért – és így tovább.

Igaz, lehet gyümölcs nélkül is élni – néha egészen sokáig. De egyszerre csak elfogy a gazda türelme és így szól: „*Vágd ki azt; miért foglalja a földet is hiába?!*” Engem nem hagy nyugodni e kérdés: vajon nem mondta-e már ki? Rólunk is, népünkről is, egyházunkról is: Mást ültetek helyette!

Tegnap kaptam kézhez az anyaországban megjelenő *Reformátusok lapját*. Benne az országos reformációi megemlékezések programja: a fő rendezvényt október 31-én nem valamelyik ágostai hitvallású, vagy helvét hitvallású egyháznál tartják, hanem a metodis-

ta felekezetről. Mi reformátusok is ott vagyunk, de csak úgy mellékesen. A szolgálattelvő kórus nem a mi egyházunktól megy, hanem a baptista felekezettől. Elképedve olvastam ezt az előzetest. Senki se értsen félre, nem beszélek más, fiatalabb felekezet ellen. De ha azok tagjaitól megkérdezzük, honnan származnak – vagy ők, vagy a szüleik –, akkor bizony sok esetben kellene hallanunk: reformátusok voltak a szüleim. Vagy: református templomban kereszteltek, konfirmáltak. S míg azok gyarapodtak, növekedtek, a mi egyházunk „fügefájának” letört egy-egy ága, hajtása. Vagy kivágatott egy-egy gyökere. A „*vágd ki azt*” szigorú parancsa szerint.

S hogy mégsem következett be, amit a gazda kért? Hogy kimondta a halálos ítéletet és mégsem vágatott még oda a kaszával, azt a vincellér közbenjárásának köszönhetjük. A mi közbenjárónk, a mi szabadító Jézus Krisztusunk állt oda a Gazda elé: „*Vágd ki engemet, büntess engem, a bűntelent a bűnösökért!*” Amit lehet még megteszek e fáért: csak azután vágd ki, ha ennek ellenére sem terem!

Vajon hány év telt el azóta, hogy tudod: haladékot kaptál? Mindenki a maga számára tegye fel és válaszolja meg a kérdést. Vajon gyümölcs-e az, amit én annak vélek? Vajon táplál-e valakit az életem, a munkám gyümölcse?

Amíg nem termitek az igazi krisztusi élet gyümölcseit, ne hagyjon nyugodni egyikőtöket sem a Gazda kérdése: „*Életed tőkéje miért foglalja a földet is hiába?*” Amen.

Paál Károly

Szalonta

Egyedül Istené a dicsőség!

Alapige: 2Mózes 32,1–4

Bibliaalvasás: Zsoltárok 115,1–11

Emlékszem, hogy milyen boldog voltam mindig, amikor kicsi gyermekként megfoghattam édesanyám kezét, mert ő ott volt mellettem. De mit tesz az a gyermek, akinek már nincs édesanyja? Vagy mit tesz az a hitetlen ember, akinek nincs Istene? Kinek a keze után nyúl, kinek a kezét fogja meg?

Isten nélkül árva az ember! Azt szoktuk mondani, hogy pótolhatatlan az édesanya, de mennyivel inkább pótolhatatlan Isten.

Vajon meglátszik-e rajtunk, ha Isten nélkül élünk? Igen. Észrevettem nemegyszer, amikor az iskolába megyek vallásórát tartani, hogyha nincs bent a tanító néni vagy tanár az osztályban a gyermekek kiáltoznak, zajognak, fegyelmezetlenek.

Milyen ez a mai emberi társadalom? Tele van élvezethajszolással, mert hiányzik belőle a jövőbe vetett bizalom. Milyen nagy kavarodás keletkezik a harcban, ha elesett az irányító, nincs az, aki vezesse a harcot, aki összetartsa. Ezek a példák is azt mutatják, nagy a baj, ha hiányzik a vezető. De mennyivel nagyobb, ha azt érzi az ember, hogy hiányzik életéből Isten!

A felolvasott bibliai rész épp erről beszél. Két áldott tanítására figyeljünk e mostani alkalommal:

- a legnagyobb veszteség, ha az ember elveszíti Istenét,
- Isten pótolhatatlan, nem lehet pótlékokkal helyettesíteni.

I. Milyen nagy baj az, hogy hat hete nálunk már nem esett eső, milyen nagy baj, ha az éhező embernek nincs kenyere, ha a hajléktalanoknak nincs fedél a fejük felett. Olyan sok nincsről lehetne beszélni, ami nagy baj, hogy nincs. De a legnagyobb, ha úgy véled, hogy nincs ott Isten a te életedben.

Először lehet, hogy csak te érzed ezt – de később már érzi veled együtt a családod is: hitvesed, gyermeked, unokád. Az ilyen ember családi élete üressé válik. Később mások is meglátják ezt, mert csak veszekedni, panaszkodni tudnak, káromolják Isten nevét. Úgy gondolom, hogy azért ilyen ez a világ, az ember élete, mert hiányzik belőle Isten. Ahol pedig hiányzik Isten, ott nincs áldás, nincs türelem egymás iránt, sem béke, sem emberség – ott csak rohanás van, ott veszekedés van, ott az emberek sosem imádkoznak. Ott valóban pokol az élet. És milyen pokol az, amikor egy egész nép marad Isten nélkül.

Így érezte magát Izráel a sinai pusztában. A nagy magára maradottság érzése fogta el őket, elvesztették hitüket. A felolvasott Ige így adja tudtunkra: „egybegyüle a nép Áron ellen”. A 25. versben olvassuk „a nép megvadula és kényszeríté Aront, hogy készítsen nekik isteneket, akik előttük járjanak”. Milyen gyenge vezér volt Áron, milyen mélyre süllyedt! Megönti az aranyborjút, a nép pedig letelepedett a bálvány körül, táncolt, ünnepelt és ezt kiáltotta: „Ezek a te isteneid, akik kihoztak téged Egyiptom földéről”.

Egy lelkipásztor valamelyik írásában a nép ezen cselekedetét – nagyon találóan – egy győztes forradalomhoz hasonlította. Estére azonban feltámadt az ellenforradalom, mert Mózes visszatért és vége lett az ünnepnek, a táncnak és elhullt azon a napon a nép-ből mintegy háromezer férfiú (28. v.).

A történelem folyamán hányszor ismétlődött meg ez a jelenet. Ahol egy nép körében elfelejtették Istent, ott elfelejtették embervoltukat is, és ott hamis bálványt választottak maguknak. A Szentírás tanítása szerint az ember Isten képe és hasonlatossága – ezt bizonyítják a kegyesek. Az ember a legvadabb állat – ezt bizonyítják a véres háborúk. Ezt a két ellentmondó igazságot egybevetve mondhatjuk ismét, amit az előbb mondtunk: a legnagyobb baj, a legmélyebb szakadék, a legszörnyűbb veszteség, amikor az ember az Istenét veszíti el.

II. Ez az üresség Őt betöltő tartalomért kiált. Ebben egyforma a test és a lélek is. Aki éhes enni akar, aki tudatlan tudásra áhítozik. Csak az a nagy baj, hogy ezt az űrt sokszor olcsó pótlékokkal akarjuk betölteni!

A választott nép a Sinai-hegy tövében hetekig várta vissza Mózeszt, azt, aki felettük állt, aki Istenre mutatott. S mivel nem volt vezetőjük, hiányzott az égre mutató kéz, nem tudták merre menjenek. És akkor mondták Mózes testvérének, Áronnak: „Kelj fel, csinálj nekünk isteneket, kik előttünk járjanak.” S íme itt van a pótlék: Isten helyett bálvány, lélek helyett anyag, hit helyett arany, értelem helyett borjú. És azóta is így van. Az ember érzi, hogy Isten nélkül nem ember. Ki tud neki Istent adni? A másik ember. De az ember mindig csak önmagát adhatja, Isten helyébe valami általa elképzelt hatalmas főembert. Ha azonban még ez sem elég, jönnek a modern pótlékok: a spiritizmus, a felújított babonák, a jós. A fiatalok nyakában különböző keresztetek, arany medálok, amit oltalomnak, védelemnek szánnak, tudatlanul Isten helyébe állítják.

De Isten-e az ilyen emberek által készített valami? A bibliaolvasás során a 115. zsoltárban hallottuk: „Füleik vannak, de nem hallanak; orruk van, de nem szagolnak; kezeik vannak, de nem tapintanak, lábaik vannak, de nem járnak...” Nem ezek a te isteneid Izráel! Nem ezek hoznak ki Egyiptomból, a nyomasztó bajokból református népem. A te istened Lélek! Ne ember készítette pótlékokban keressél, hanem Őt Magát, aki pótolhatatlan! Azt mondá Ézsaiás (55,6): „Keressétek..., amíg megtalálható, hívjátok őt segítségül, amíg közel van.”

Ne zárkózzunk el előle, mert sok mindenben lehet hiányosságunk, de az a legnagyobb, ha úgy érezzük, hogy nincs velünk Isten. Ha pedig érzed, hogy Isten velünk van, az üresség megszűnik, terheink könnyűvé válnak. Jöjj Urunk, maradj mindig velünk! Ámen.

A tenger lecsendesítése

Alapige: Márk 4,35–41

Bibliaviasítás: Máté 14,22–33

Kedves Testvéreim! Márk evangélista egy nagyon kedves történetet örökít meg az Úr Jézus életéből.

Egy hosszú munkás nap után szépen esteledik. A hanyatló napsugarak utolsó fényüket küldik fáradtan a hegyek mögül a galileai tengerpartra.

A Mester befejezte prédikációját, elbocsátja a tarka színű sokaságot. Tanítványai felé fordulva, mondja: „Menjünk át a túlsó partra.”

Sokan gyalog, mások mankóikra támaszkodva érkeztek ide, mi több, emberi szerető szívek gyékényágyakon szenvedő felebarátaikat hozták el és helyezték a tenger fővényére...

A vízben, mint valami dióhéjak kereskedő-halász bárkák ringatóznak, a parton izgatottan és hevesen tolongnak a Krisztus szavait hallgató főemberek. És nem hiányoznak a római császári hatalmat biztosító katonák, akik sok esetben értelmetlenül szemlélik a körülöttük zajló eseményeket.

Eltelt a nap, Jézus szavai nem múlhattak el nyomtalanul az Igét hallgatók lelkében. Egyesek nem tudnak betelni az Úr Jézus beszédétől, mások meg éppen egyszerűen nyugtalanokká lesznek! Alászáll az est, s útnak ered az isteni szóra figyelő sokaság. Ki ahogy érkezett, ahogy tud, úgy távozik.

Jézus és az apostolok a hajó más utasaival, s a többi hajók kíséretével elindul e szép estén a csobogó hullámokon... Úgyszólván gondtalan az utazás. De egyszeriben nagy szélvihar támad. A kicsiny hajócska a hánykolódó tenger, a felkorbácsolt, megdühödött hullámok játékszere lesz. A hegyé nőtt hullámok becsapnak a bárkába annyira, hogy már-már megtelik. Mindenki fejvesztve kapkod, jajgat, sír, ordít...

Az Úr viszont a hajó hátulsó részében egy párnán csendesen alszik. Milyen csodálatos ugye, testvéreim, ez a kép itt a tengeren?

A rémülettől feldúlt arcú-lelkű, az ordításba belekékült vizes ruhájú emberek lármája közt, a félig felborult, ronggyá tépett vitorlás hajó fedélzetén egyedül csak Ő van, aki nyugodt, aki alszik, aki nem fél...

Ó, milyen gyáva, milyen semmi az ember a bajban, a viharban, a küzdelemben! Pedig milyen büszke, öntelt, magasan látó akkor, mikor minden a rendjén van. Nem ismer el magán kívül semmit és senkit! Ellenben, ha jön a harc, ha összetörnek az árbocok, mennyire szégyenteljesen, megsemmisülten kerül ki a küzdelemből! A kétségbeesés pillanatában mindenbe, még a szalmaszálba is belekapaszkodik.

Az apostolok még alig egy-két órával előbb tanúi voltak az Úr Jézus hatalmának, látták, hallották Őt. Együtt voltak Vele, most közöttük van a bárkában s ők mégis a félelem rabjai! Majd sietve felköltik, s elkékült ajkakkal panaszolják: „Mester, nem törődöl velem, hogy elveszünk?!” Neked mindegy, hogy vagyunk vagy nem vagyunk, élünk vagy elpusztulunk?

I.

Ki ne ismerne rá e képbén az *életre*, és a tanítványokban *önmagára*?! Hiszen egész életünk egy tengeren való utazás, melynek egyik partja a születés, a tulsó pedig az örök-kévalóság partján való célba jutás.

Az életnek is megvannak a maga viharai. A mi szívünk is, mint valami könnyű sajka, ide s tova hányatik. Hányszor van közel az elmerüléshez, s hányszor nyílik meg szánk panaszra, zúgólódásra, sőt Istent káromló szavakra?!

Mindez azért történhet meg, mert nincs hitünk, nincs Istenbe vetett gyermeki bizodal-munk, nem hiszünk eléggé szeretetében, határtalan jóságában... Nem kell az imádság, nincs szükségünk a Vele való találkozáásra... Mintha mi elégségesek lennénk önma-gunknak, ha pedig jön a szél, a vihar, a süllyedés, és ha már ezer és ezer megoldást ki-próbáltunk, csak akkor jut eszünkbe az imádság: hát Uram, Mester, Te sem törödsz ve-lünk, nem látod, hogy mindjárt elveszünk?!

Testvéreim, a baj ott van, hogy nem imádkozunk naponként az Úrhoz.

Olvastam valahol, hogy aki nem tud imádkozni, menjen a tengerre! Egy utazó jegyzi le, hogy tengeri utazása alkalmával nagy vihar támadt. A hajó teste recsegett-rofogott. Attól lehetett tartani, hogy az erős vihar kettészakítja a hajót. Valósággal táncolt a hullámokon. Az utasok közt iszonyú, fülsiketítő láрма tört ki, s a pánikban nem lehetett egymás szavát sem érteni. Az emberek őrült zűrzavarában a hajósok, olajos arcú matrózok próbálták megtalálni a helyüket. Sietve dolgoztak, s olajos, vizes, véres arcukon összefojt a veríték. Mikor aztán minden emberi erőfeszítés hiábavalónak bizonyult, térd-re hulltak és imádkoztak. És az utasok mind követték az ő példájukat. Olyan megdöb-bentő, mikor a viharban, a hullámok tetején, az összetört hajóroncsokon az ember imádkozni tud!

II.

Ilyen volt a galileai hajó utasainak, a tanítványoknak a kétségbeesett kiáltása is. Eh-hez hasonló a mi könnyörgésünk is. Nem ott a baj, hogy a vihar idején imádkozunk, ha-nem ott, hogy miáskor soha sem jut el szívünkig a vágy: „Uram, taníts minket imádkoz-ni!” Krisztus Uram azt akarja, hogy minden nehézségeinket, minden bánatunkat, köny-nyeinket lábai elé rakjuk. Hát hogyne törödné, hogyne érdekelné Őt a mi sorsunk, jajve-székelésünk életünk hajótörése iránt?

Az Ige szerint a tanítványok Krisztust aludva találták. Felköltötték az Urat, hogy se-gítségét kérjék. Ez azonban semmiképpen sem azt jelenti, hogy Isten gondviselés nélkül hagyja a Világot! A 121. zsoltár 3. verse, a Gecsemáné kertben alvó tanítványok közt vigyázó és imádkozó Jézus példája arra figyelmeztet, hogy még álmaink felett is örök-dik. Nincs Kormányos, felügyelet, jóság és gondviselés nélkül a világegyetem és benne az egész emberiség sorsa, élete. Lezárult szempillái ott a hajón is örök figyelmeztetés-ként tanítanak: „Íme, én tiveletek vagyok minden napon”. Ígérete szerint úgy megöriz, hogy az Ő akarata nélkül még csak egy hajszál sem eshetik le a fejünkről. Másképpen ez azt jelenti, hogy nyugodtan fekhatsz le este megvetett ágyadba, ölelheted magadhoz gyermekeidet, hitvesedet, nyugodtan hunyhatod le szemedet, mert Ő mindenkor veled marad!

Ha mégis ostromolnak a hullámok, erőt vesznek rajtad a kísértések, a veszedelmek – kiáltás Hozzá! Meglátod, felkel, hogy megtapasztalhasd irántad érzett és megsegítő szere-tetét.

„Megdorgálja a szeleket” – legyőzi az akadályokat, széttöri a gátakat, erőt ad a küz-delemben, bátorságot a félelemben.

„Lecsendesíti a tengert” – megnyugtatja, megvigasztalja, lecsillapítja felzaklatott szívedet, megsimogatja arcodat és megfogja kezedet. Aztán szelíd és halk hangján megszólal: „Miért vagytok ily félénkek? Hogy van, hogy nincsen hitetek?”

Mennyi bátorság és vigasztalás van Jézus kérdőszavaiban. Mintha ezt kérdezné: szabad félnetek, kételkednetek, bánkódnotok? Én azért jöttem, hogy életek legyen és bővüljökjete. S „ha valamit kértek az Atyáról az én nevemben, megkapjátok azt”.

Ez a hajó az Úré, amely olyan sok szívet visz ezen a tengeren. Annyi árva, özvegy, szomorú, zokogó, összetört, bűnös szívet. Ez az Ő családja, Anyaszentegyháza, gyülekezete.

Álmélkodnak a tanítványok, csodái nyomán álmélkodunk mi: „Kicsoda Ő, hogy mind a szél, mind a tenger engednek Néki?”

Te tanulj hinni, bízni Őbenne, rendületlenül.

Végül lásd meg a sima tó csendes vizét – azt, hogy amit Ő egyszer elkezd, azt be is teljesíti. Ezért csak Benne bízzál, ezért Őt imádd szüntelen. Ámen.

Szóllósi János

Mezőkeszű

Boldognak lenni Isten erejében...

Alapige: Jelenések 6,1–8

Bibliavásolás: Máté 5,1–16

Életünk, egyéniségünk és társadalmunk számos hatásnak van kitéve. Sokszor azon mülök egy-egy ember vagy emberi közösség életének sikere, hogy mennyire tudja a hatásokat érzékelni és kezelni, mennyire tudja a különféle hatások közepette megfelelő módon a maga boldogságát elérni. Számatalan elégtelenséggel és elégedetlenséggel tűzdelt életünkre nem csak az emberrel és a társadalommal foglalkozó tudományok fogalmazhatnak meg segítő válaszokat, de maga a Biblia és az egyház igehirdetése is, azzal hogy Istent és nagy tervét megismerteti velünk.

A Jelenések könyvét úgy ismerjük, mint a valamikor eljövendő dolgok tárházát. Sokan úgy is tekintik, mint a majdan megtörténő események láncolatát. Valójában, amint azt a felolvasott alapigénkről hallani fogjuk, múlt, jelen és jövő együtt fedezhető fel a jelképek mögött. Ha eddig netalán úgy próbáltunk beilleszkedni advent ünnepének várakozást idéző hangulatába, hogy tekintetünket a jövőnek szegeztük és kívántuk megsejteni a majdan biztonnal visszatérő Krisztus dicsőségét, most keressük úgy az ünnep tartalmát, mint akikhez Igéjén át maga Jézus érkezik meg, hogy Lelkével újra kiteljesítse keresztyén életünk várva várt nagy találkozását.

Felolvasott Igénk monumentális képet idéz elénk. Festők, filmrendezők számos alkotása törekedett a művészi fantázia terein át e néhány vers képi megjelenítésére. Most viszont ne az legyen a fontos, hogy milyen színek, formák, milyen dinamika és mozgás jellemezhetné a négy lovas vágóját a történelmi idők és emberi életéken át, hanem az az üzenet, amit a szentíró küld felénk az egyes lovasok és az általuk megszemélyesített erőkről.

A négy lovas emberi életet és társadalmakat meghatározó négy erőt, hatalmat képvisel. János apostol itt egy olyan modellt állít elénk, mely az emberi életre ható erőket jeleníti meg, s elmondja melyiknek mi a jellemzője, tulajdonsága. Egyben reánk bizza a választást, hogy mely erőt és mely hatalmat akarjuk életünkben szolgálni, hogy melyiket fogadjuk el életünk meghatározó lényegének és keretének.

A négy lovas közül az egyik a *halál*. Hatalmával minden földi teremtmény felett uralkodik és seregével mindazt, ami van, megfertőzheti. Betegségeink által életünk szinte minden napján figyelmeztet múlandó földi létünkre. A kérdés csupán az, hogy mennyire tud, és miért tud ez eluralkodni rajtunk? Hiszen a napjainkban dúló anyagiasság és elvilágiasodás egyfelől nem csak nem tud jobb választ adni, mint a kórusban visszhangzott „együnk-igyunk, holnap úgyis meghalunk” értelmetlenségénél, de a bálványimádás rabságába kerget, ahol az emberi lélek semmit sem ér már, de úr a pénz, a vagyon, az határozza meg családjunkat, megszületendő vagy meg nem születendő gyermekeink számát, álmainkat, törekvéseinket, egész életünket. Az élet minden normája felborul az alatt a néhány esztendő alatt míg habzsoljuk a földi élet elérhető örömeit, ami után jön a nagy semmi, az örök éj. Az ilyen adventi várakozás értelmetlen. A halál erejét nem szabad és nem érdemes szolgálni!

A másik lovas a *háború*. Itt nem csak a fegyveres összetűzések, a véres csatamezők látványának ura lép elő – bár ez is eléggé elrettentő képet mutatna –, hanem minden olyan élethelyzetet meghatározó erő megszemélyesítőjét kell itt látnunk, mely „elveszi a békességet”. Más szóval, itt az emberi lelkek háborgásai, családok, közösségek, népek és nemzetek villongásai, melyek sokszor „csak” szavak és gondolatok szintjén fejtik ki romboló hatásukat, a gyűlölet, mely ösztöni létünk hatalmi törekvéseinek tartozékaként annyi szenvedést okozott már eddig is. Nos, ezek öltenek formát. Az uralkodásra teremtett ember zsarnokká aljasított siralmas látványa ez, amit diktatúrák, elnyomások, erőszakos megtorlások, elrettentő intézkedések meg- és átélése után, a durva bánásmód sebeivel szívünkön vajon hányan állapítjuk meg, hogy noha a belső-külső háborgást okozó erőszak nagy erőt jelenthet, mégsem méltó ezt szolgálni, mert az embert rabbá teszi, és nem biztosíthat igazi boldogságot. Az erőszak eszközei, az anyagi vagy szellemi gyilkos fegyverek felemelhetnek valakit, de senkinek, sem egyének, sem közösségeknek igazi boldogságot nem adhatnak. S ki az, aki ne kívánna boldog lenni?

A harmadik lovas, akiről az ígében szó van a *gazdasági élet erejét*, annak hatalmát jeleníti meg. Itt nem kimondottan az anyagiasság elve jelenkezik, mint inkább az emberi társadalmak szerveződése, tevékenysége, mely napjainkban a társadalmat reformok által „javítani” kívánó közgazdászoknak, szociológusoknak és politológusoknak kutatási és tevékenységi tere. Az emberi közösségek alkotóereje, értéket teremtő hatalma elevenedik meg itt, mely kiegyensúlyozott gazdasági életre törekszik, ahol egyféle igazságosság érvényesülhet evilági körülmények között. Többek között mintha az Európai Unió hajtóerejéről is szó lenne, ahol minden szellemi és anyagi tényező egy egészséges piacgazdaság megteremtésére irányul. Erdélyben, egy olyan helyzetben és korban, ahol sokunknak a nyugati társadalom az álma, ahol az ottani életszínvonal és biztonság itteni megvalósítása a legfőbb óhajunk, vajon hányan érezzük, hányan vesszük észre, hogy a mérleg könnyen „kibillenhet”? Hogy a fekete lovon ülőnek nem adatott korlátlan hatalom vagy fegyver, és ily módon sem a halál hatalma alól, sem a hatalmaskodó emberi ösztönök zsarnokságától nem mentesülhet, és bármikor összeroskadhat, amint annyiszor a világtörténelem, és talán életünk folyamán? Nem lehet sem egyéni, sem közösségi életet végérvényes biztonsággal gazdasági mutatókra alapozni, bármennyire is őszinték és embersegések lennének, hiszen ezek ingoványos utat jelentenek, és az emberi élet igazi, nagy gyengeségeit sem oldják meg. Nyújtanak ugyan valamit, de beérhetjük-e ennyivel?

A negyedik lovas, akit az apostol elsőnek említ, két vonásában emelkedik föléje a többi háromnak: egyfelől koronája van, tehát igazi uralkodó, másfelől győzelem veszi őt körül, tehát övé a legfőbb erő és hatalom. Ha egyfelől a Jelenések könyvének egészét vesszük figyelembe, ha másfelől az evangéliumok és a levelek diadalmas Krisztusára gondolunk, a fehér lovon ülő nem lehet más, mint *Jézus*, a mi Urunk, aki szájának lehe-

letével nem csak megöli a bűnöst, de új életre támasztja azt, aki a gyűlölet ellenében, az Ő áldozatában a szeretet szövetségét szerezte meg az egész világ számára. Jézusé az a hatalom, mely mindig győztesen támad fel a történelem, vagy akár életünk kisebb-nagyobb megpróbáltatásaiból. Ő az, akinek fegyvere az íj, mely az Ige fényes, mennyei életet osztó nyílveszőit mérhetetlen távolságokon át, a bűnnek halálos és gyűlöletteljes mélységeibe, az emberi szívekbe röpítheti. Ő az, aki a mostani adventedet értelmessé és értékessé teszi azzal, hogy szívedbe röppenti a nagy felismerést, hogy Ő nem csak eljön majd, de már itt van. S ha várnod kell, úgy várj rá, aki imádságaidat meghallgatja és uralma alá veszi szívedet. Szentlelkével már itt veled van. Nincs mitől félned. Soha el nem hagy, ha hittel ragaszkodsz hozzá, és ha az Ő szeretetét elfogadod. Legyen bár könnyű vagy nehéz életed sora, nincs más erő, mely megtarthatna. Legyen bár könnyű vagy nehéz életed útja, nincs más erő, mely boldoggá tehetne. Ha azt akarod, hogy az ünneped örömteljes legyen, akkor nyisd meg most szívedet, hogy lépjen be életedbe az, aki érted küzd, hogy életküzdelled Őbenne, Jézusban ne kudarc, de igazi győzelem legyen.

Így te is elindulhatsz az Ő seregében, mint hűséges vitéz. Az Anyaszentegyház seregében, a dicső vezéredtől kapott győztes fegyverrel és az élet koronájával állhatsz be a „menetoszlopba”. S az élet számos megpróbáltatásai alatt nem a halálfélelem gyengesége, nem a gyűlölet szívet-lelket tépő fegyvere fog csörögni az oldaladon, hanem a másoknak is új látást, új reményt, új bizodalmat és Istenbe vetett hitet adó igehirdetés tartalma lesz osztályrészed. Hadd a keresztyénség világosságát benned is fényelni, mindnyájunkban, „hogy lássák a mi jó cselekedeteinket és dicsőítsék a mi mennyei Atyánkat”.

Mily nagy a Jézus hatalma, mily nagy az Atya dicsősége, s mily boldogok, akik Istent szolgálják az élet és szeretet dicsőséges erejében! Ámen.

Advent nagyhetére

Zsigmond József

Nagyvárad

Adventi zarándoklat

I.

Kiáltás a mélyből

Alapige: Zsoltárok 130,1–2

1. Az úton járó embernek – ha célba akar jutni – szüntelen tájékozódnia kell. A tájékozódáshoz pedig viszonyítási pontra van szüksége. A nagy vizek hajósai a csillagokba „kapaszzkodtak”, azokhoz mérték, hogy merész, sokszor ismeretlen útjaik során hol tartanak. Isten gyermekei egyszer végigjárható életútjukon sem lehetnek meg tájékozódási és viszonyítási pont nélkül, hiszen csak így juthatnak majd egykor célba. A 130. zsoltár csodálatos bevezető sorai mintegy kézbe adják a vándorló egyház és népe számára az úticélt és azt, hogy kihez mérjék helyzetüket földi zarándoklatuk során.

2. A zsoltáros helyzetmeghatározása egyetlen rövid mondatban kifejezhető: *mélységben találja magát*. Ez a mélység nem a tengerszint alatti mélyföld, nem egy farkasverem, melybe belezuhant, ebben az esetben ez az Istentől, az ő Urától való nagy-nagy lelki távolság kifejezője. Mélységbe kerülni, Istentől lélekben távolra szakadni – maga a nyomorúság. Olyan állapot ez, mint amikor a pártfogásba került gyermek – kezét kihúzva az édesanya kezéből – elkallódik egy-egy nagyváros sokadalmában és nem tudja ijedségében, hogy mi lesz ezután. Ilyen érzések rohanják meg nemegyszer Isten gyermekeit életük során, talán e küszöbön levő advent előtt is. Hol is tart az életünk? Mi is lesz velünk? Mélység ez a javából, akár tudatosodik ez bennünk, akár nem.

Amikor azonban kimondjuk a zsoltárossal együtt: mélységben vagyunk, ez már jó jel, annak a jele, hogy életünket, helyzetünket Istenhez mértük. Már tudjuk, hogy hol tart ez az élet, mennyire kanyarodtunk el tőle, aki az út és a cél és Fiában a valóság, a tényleges élet.

Mindent összevetve: mélységben lenni kétségbeejtő, de egyben reményteljes állapot is, ha már ki tudjuk mondani, fel tudjuk mérni, hogy Urunkhoz képest hol is vagyunk. Ennek a kettősségnek a feszültségéből adódik a csoda a zsoltárosban és bármelyikünkben – az, hogy

3. *kiáltani* kezdünk. Mert a mélységbe került embernek egyetlen szerény eszköze marad, az, hogy kiált, hív valakit, aki talán megszanja és utánanyúl.

Az eltévedt ember nagyon sokszor céltalanul kiált, hátha valaki meghallja kétségbeesésének szavát s odahajol a mélység fölé, ahonnan kiáltása hangzik. A zsoltáros egyenesen Urához kiált, Őt kiáltja, úgy, mint a gyermek az anyját, ha hirtelen veszedelembe kerül. Ha úgy telt el javarészt ez az esztendő, hogy mindenfelé kiáltottunk és minden irányba kinyújtottuk kezünket, szülessék meg bennünk a tétovázás nélküli, hátorozott és célirányú tájékozódás Isten felé, aki felé a zarándokénak eme írója kinyújtja a kezét, szívet.

4. Ennek a kiáltásnak, segélyhívásnak határozott tartalma van: Ura tegyen félre minden mást és forduljon feléje, óréa, a bajba, a messzire sodródott gyermekére figyeljen.

Ma, amikor mindenki egyszerre szokott beszélni, amikor senki senkit meg nem hallgat, amikor ki-ki csak a maga mondanivalóját tartja fontosnak, akkor egyedül a zsolttáros Urára lehet hagyatkozni, aki valóban fülébe veszi elveszett gyermekének messze földről, lelki mélységből hangzó panaszszavát.

Azzal a reménységgel kiáltjuk az uraknak Urát, hogy a belőlünk kiszakadó könyörgő szó – sok van ilyen bennünk – nem vesz el a levegőben, hanem hozzátalál. Ámen.

II.

A számon kérő Úr

Alapige: Zsoltárok 130,3

1. Veszélyes bűvölet veszi körül a 20. század végének emberét, világát, s ezt a veszélyt úgy szívjuk magunkba, mint a szennyezett városok levegőjét. Ez a veszély nevén nevezhető: *szabadosság!* Az a kábító, önámító állapota ez a léleknek, hogy senkinek nem tartozom semmivel, senki sem kérhet számon semmiért. Bármit teszek, a magam pillanatnyi kedve szerint tehetem – a magam ura vagyok. Ma már meg sem haragszik az ember, ha bűneiről, elrontott életéről ejt valaki szót, legfeljebb a vállát rándítja – mi közöd hozzá?! Ez a hamis bűvölet oly hamar és olyan mélyen beitta magát az emberi lelkekbe, hogy onnan kimosni kevés minden emberi igyekezet – Isten véghetetlen jósága és beavatkozása szükséges.

A zsolttáros a mélység ölné vergődve vet számot önmagával és veszi számba: ki is az az Úr, akihez kiáltása hangzik. Úgy találja, hogy akihez egyáltalán még érdemes kiáltani, az az Úr tudja mi a bűn, a Szentírás értelme szerint: az elhajlás, a fonákság. Mert úgy jut az ember a mélységbe, távol Istentől, hogy csendesesen „pályakiigazítást” hajt végre, s egyszer csak kiderül, hogy ez a kiigazított életút olyan messzire elvitte őt Istentől.

Mi elfelejtjük mérni a pályatévésztéseket, Isten azonban szünet nélkül méri azokat, s amikor eléje állunk, bemutatja az eredményt, a tőle messze elkanyarodott pályáivet, életünknek minden elhajlását és fonákságát.

2. A zsolttáros szelid kérdő mondatának végzetes jelentése van: ha elhajlásban találsz, Istenem, nincs jogom számítanom semmi biztatóra; aki a hozzád vezető utat más, szélesebb és kívánatosabb utakra cseréli ki – így mondja szó szerint a zsolttár –, az nem áll meg! Földindulásos időköt él a világ, s itt nem is a valós, a Föld oly sok pontján váratlanul meginduló földrengésekre gondolunk, hanem azokra a lelki földrengésekre, melyek nyomán életek omolnak össze, emberi viszonyok, népek kapcsolatai mérgeződnek meg és lesznek semmivé. Nem állhat meg az, aki kifelejtí pályája ívéből a mindeneket igazgató és számon kérő Istent.

3. Végzetesebben nem lehet ezt elmondani a bűnt elkövető embernek, mint ahogy azt a zsolttáríró a 3. versben leszögezi: Isten számon kér. Ha számon kér, s megállapítja elrontott életünk fonákságait, már csak a büntetés jöhet szóba.

De a 3. vers egy parányi kis szócskával kezdődik: *ha!* Ebben a kis feltételezést tartalmazó szócskában ott rejtőzik a továbbélés kulcsa, ha ez az Úr ítéletes, igaz bírói mérlegét veszi elé, akkor... s nem is kell befejeznünk a mondatot, a végét tudjuk.

HA – a mélységbe került nyomorult ember már csak ebben a HA szócskában bízik. Volt már életében példa arra, hogy ez az Úr félretette igazsága hajszálpontos mérlegét és engedményt tett teremtménye javára. Mi másra számíthat ez az emberiség, s közte mi magunk is: Isten a maga igazsága kárára engedményt tesz, hogy gyermekein még egyszer könyörüljön. Ne feledd, ha Hozzá térsz, rajtad is könyörül. Ámen.

III.

Bocsánatból – félelem

Alapige: Zsoltárok 130,4

1. Századokon át folyt a vita, s talán még mára sem ült el egészen, hogy a legnehezebb emberi erőfeszítésnek, a nevelésnek melyik a leghatékonyabb eszköze: a fenytetés vagy a szeretet? A kérdés nem csak az iskolák, a pedagógusok, tanulók és szülők körének a kérdése volt és maradt, de kimondhatjuk: a mindenség, Isten és a teremtett ember, mindnyájunk legfontosabb ügye. A társadalom erős törvényeket próbál hozni és alkalmazni a mind kezelhetetlenebb bűnök s bűnösök megfékezésére, és sajnos, az eredmény nem áll arányban a törvény szigorával, olykor a halálbüntetés is csekély megfékező erőt jelent, ha egyáltalán jelent valamit a fékevesztett ember számára.

2. A 130. zsoltár eme 4. versében számunkra is meghökkentő dolgot jelent ki az igemondó zsoltáros: „Hiszen tenálad van a bocsánat, hogy féljenek téged!” Zavarban is vagyunk e kijelentés hallatán, mert nemegyszer a Teremtő úgy lépett népe elé, hogy Egyiptomot, Babilont, a bérelt beretvát szabadította rá e népre, hogy nevelje. Luther Márton útbaigazítását kell elfogadnunk, aki azt javallja, hogy a Bibliát hátulról eléfelé haladva kellene olvasnunk ahhoz, hogy Isten igaz voltát helyesen értsük. Elég, ha csak a Jézus elé hurcolt parázna asszony esetére gondolunk: „Eredj el és többé ne vétkezz!” Jézus – bibliakutatók fedték fel – Jeremiás 17,13 üzenetét írja a halált okádó írástudók és farizeusok elé a porba: aki nem oly irgalmas, mint az Úr, annak emlékéért úgy mossa az idő, mint a porba írt nevet, akár a tiéteket is. *Isten szívének közepe az irgalom.*

3. Aki pedig megtapasztalja ezt a meg nem érdemelt és váratlanul reá zuhogó jószágot, bocsánatot, az nem tehet mást, minthogy leborul a porba ez előtt az Úr előtt. Féli, de nem reszketve féli többé, hanem tiszteli, szereti és kívánja élete számára ezt az Urat.

4. Ebből a világból, s benne az emberből akkor lehet valami jobb, ha meg merjük kísérelni ezt az isteni pedagógiát. Jelenleg ehhez még kevés a bátorságunk. Az igazi bátorság pedig erő kérdése, s ezt az erőt is Tőle kell kikönyörögnünk, hogy hasonlíthassunk hozzá, a kegyelemből naponta rajtunk szeretetet gyakorló Úrhoz. Ámen.

IV.

A reménység öléen

Alapige: Zsoltárok 130,5–6

1. Zsoltárunk 5–6. verseivel az érkező advent legmélyebb emberi titkához érkeztünk el: a reménységben fogant, szavakkal alig megfogalmazható boldog várakozáshoz.

A tudás és technika századának bővületébe került ember százféleképpen igyekezett megfogalmazni az ember legbelső lényének titkát, de aligha lehet többet mondani az ember belső világának rejtélyéről, mint azt, hogy az ember akkor igazán ember, *amikor vár, azaz reménykedik.*

A 130. zsoltár a grádicok éneke nevet viseli; az elnevezés jól szemlélteti, hogy aki Isten színe elé áll, annak bizonyos lépcsőfokokat kell megtennie, azaz fel kell emelkednie ez elé az Úr elé. A mélység öléen megrettent ember lelki emelkedését semmi sem mutatja jobban, mint a mai igeversék, amikor ki tudja mondani az addig elképzelhetetlen mondatot: *várom az Urat, reménykedem, hogy megérkezik hozzám!*

Őröket éjszakára szoktak felfogadni, mert az éjszaka hozza el a hamisságokat, a gonosz tetteket, a tolvajlást, s mindazt, ami Isten szemében kárhozatos. Az örök kényszerűségből őriznek, s életük igazi boldogsága, amikor feljön a nap, eltelt egy újabb éjszaka és megmaradt az életük. A világosság – melyet újból megláthatnak – jelzi: visszanyerték életüket. Az ige írója ezzel az életet visszanyert örömmel mondja: így várom az én Uramat, vagy talán még jobban, mint az örök a reggelt.

2. Mi ennek a várható reménységnek az alapja? A reménység alapja mindenkor az *ígéret*. A zoltáros vette ezt az ígéretet: „érted jövök, nem hagylok a mélység ölén, óh ember!” Adventi reménységünk alapja és kulcsa: „érted jövök, óh ember, Fiamban!”

A javakat áhító világ egy idő után unottan tolja el maga elől megunt „játékszerit”, s más után néz. Akkor tudnánk jót tenni ezzel a sokszor saját magára ráunt emberrel, ha igazi reménységgel tudnánk meglepni így advent táján. Ha van erre egyáltalán módszer, akkor ez abban áll, hogy megfogjuk a másik, reményvesztett ember kezét, s vele együtt állunk oda az ígéreteket osztó Isten orcája elé, mert Ő az ígérekkel mindig együtt szokta adni az azokban való bizodalmat, a reménységet is. Hátha a mi szánkön is kicsordul a zoltáros évezredekkel ezelőtt elimádkozott vallomása: „Várja lelkem az Urat, jobban, mint az örök a reggelt, az örök a reggelt.” Ámen.

V.

Kapaszkodj belé!

Alapige: Zsoltárok 130,7

1. A zoltár eme 7. verse titokzatos dologról ad bizonytságot, arról, hogy a korábban mélységben vergődő ember a felszínre jutott, és olyan mennyei javak birtokosa már, aki e javakat megosztja övéivel. Szemmel követhető a magunk, de a mások helyzete, állapota is az életünk során. Aki nem jut túl a sikoltáson vagy a magába roskasztó szomorúság, levertség sanyarú állapotán, bizonyos, hogy az még a mélység rabja. De amikor már az mozgatja a szívet, a lelket, az egész embert, hogy megszabadulása, kiemeltetése titkát és csodáját másoknak is elhirdesse, ez annak a biztos jele, hogy megszabadult és mennyei valóságok.

2. Mit köt a zoltáros népe szívére? Azt, hogy bízzék ő is ebben az Úrban. Semmi sem hiányzik jobban a ma embere számára, mint a bizonytságtételnek ez a túlradó öröme és reményt keltő biztonsága. Nem földiekben, testiekben, termelt javakban vagyunk mi elsősorban s igazán szegények, hanem a megnyert reménységben és annak a továbbmondásában. Pedig a mi reménységünk alapja, Isten lehajló szabadítása *bőséges*, de az élet fura ellentmondása – paradoxona –, hogy e bővölködő Úr mellett mi még reménységben, hitben egymásért való tenniakarásban koldusként baktatjuk életünk útjait.

3. A zoltáros nem kevesebből tesz bizonytságot, mint arról, hogy Istennél megvan a készség, a lehajlás mozdulata övéihez, szíve megindult a magát szüntelenül bajba keverő nemzetségben, és Isten – tudni kell – soha nem állt meg a szándékok küszöbén, mint az ember, szándékai mindig szabadító tetté váltak; a kegyelem, a szabadítás Isten lelkének egybetartozó és Fiában testet öltő igaz kincsei.

Nincs más módja az irgalmatlanság világában élő embernek, mint Benne bízni, azaz a mindennapok szavával élve: bekapaszkodni ebbe az Úrba. Egyetlen dolgunkban szabad nekünk erőszakosoknak, tolakodóknak lennünk, az Úrba való kapaszkodásban. Az advent érkező Ura, Jézus Krisztus biztatott erre minket, gyermekeit. Legyünk bátrak a hozzá való kapaszkodásban! Ámen.

VI.

Nem remélt vég

Alapige: Zsoltárok 130,8

1. A múltunkat, bár töredékesen, de ismerjük. A jövő azonban mindig titok, s a legmegalapozottabb jövőkutatás is nemegyszer mondott és mondhat ezután is csődöt. Hisz a jövő számai nem a mi kezünkben vannak, hanem annak kezében, aki mindeneket létrehozott és valójában igazgat.

De némelykor megadatik a csoda: Isten elvonja a fátylat jövőnk titka elől, s abból megmutatja azt, ami reánk tartozik a jelenben. A zsoltáros nem mond részleteket népe életéről, de a *leglényegesebbet* felfedi Istene parancsa nyomán: „Meg is szabadítja Ő Izráelt minden ő bűnéből.” Az üzenet nem várt jó hír. Amikor az orvosok már-már lemondanak a nagybetegről és csendesesen felkészítik a hozzátartozókat az elkerülhetetlennek látszó végre, a krízisek szorításából egyszer csak megéled a halálra szánt és jární kezd. A krízisben vergődő világ és ember fölött már oly sokszor kimondott a végítélet, Isten adventje, Fiában való eljövetele azonban azt hirdeti ennek a világnak, hogy „kimosssa” ezt a mindenséget minden bűnéből, tisztátalanságából. A zsoltárnak ezt az üzenetét fogalmazza meg Keresztelő János is, aki így szól: Ímé Istennek ama báránya, aki elveszi (kihordja) e világból annak bűneit!

2. Ma már nem várja az emberiség, hogy olyan életelixír készüljön, mely minden betegséget gyógyít, de Isten csodálatos adventi ígérétebe kapaszkodva várhatja, hogy lelki betegsége minden fajtájából, az elhajlások és csupa fonákságok tömkelegéből egyszerre gyógyítsa ki övéit.

A zsoltár szava Izráelhez szól, a választottak seregéhez. Ez kegyelem, de egyben – mint tudjuk az Ábrahámnak tett ígélet és elkötelező parancs szerint – feladat, a legsúlyosabb feladat, melyet a minket Fiában kegyelmesen megtartó Úr adhat.

Csodálatos „befejezése” lehet sokszor elrontott életünknek, ha Urunk kegyelmének napja a betlehemi gyermekben ismét reánk süt, de befelhőzödhet e mennyei ragyogás életünk egén, ha önzően azt gondoljuk, hogy érkezésének adventi ígéréte, s hozzánk való megérkezése csak a miénk, hiszen Isten mennyei tervében mindenek részt kellene hogy kapjanak. Ha napja reád süt, vond magad mellé a másik, még árnyékban rekedt embertársadat, hogy teljessé váljék a 8. vers csodálatos ígéréte: „Meg is szabadítja Ő Izráelt minden ő bűnéből.” Ámen.

Advent első vasárnapjára

Pap Géza
Kolozsvár-Külső

Két advent között

Alapige: Lukács 17,20–34
Bibliavásolás: Ézsaiás 55,1–8

Sokszor olvasunk a Bibliában arról, hogy a farizeusok Jézushoz közelítenek, olykor előre elkészített, mondvacsinált, rosszindulatú kérdésekkel, máskor azért, hogy csapdát állítsanak neki. Most egy őszinte kérdést tesznek fel: „Mikor jó el az Isten országa?” Érezzük a fogalmazásmódból, hogy erről nekik kiforrott véleményük van. Őket igazán az érdekli, hogy mikor fog az megvalósulni, amit ők az Isten országától várnak, mikor fog eljönni az, amiben ők reménykednek. A farizeusok ugyanis meg voltak győződve az ószövetségi próféciaik alapján arról, hogy amikor eljön majd a Messiás, akkor megalapítja Jeruzsálem fővárossal az Isten földi országát és ebben az országlásban elsősorban ők, Isten választottjai vesznek majd részt. Fordul a történelem kereke, elnyomottakból, megalázottakból végre a világ urai lesznek. Megvalósul a Földön Isten országa, beteljesednek azok az ígérek, amelyeket Isten nekik adott az Ószövetség könyvében. Jellemző módon a farizeusokat a „mikor?” érdekli. Ők tudják, hogy mi az Isten országa. Egyetlen részletkérdéssel nincsenek csak tisztában: mikor jön el, mikor fog végre megvalósulni? Hátha van valami jel? Hátha ez a nagy tudású rabbi mond valami fontos dolgot, ami az ő figyelmüket elkerülte?! Beszélgessünk róla! Feltesznek egy kérdést, és várják Jézus Krisztus válaszát: „Mikor jó el az Isten országa?”

Jézus válaszából egyértelműen kiderül, hogy Ő ezt a kérdésfeltevést, és a mögötte lévő gondolatokat alapvetően hibásnak tartja és válaszában meg is fogalmazza ezt: „Az Isten országa nem szemmel láthatólag jó el.” Nem arról van szó tehát, hogy amikor eljön a Messiás, akkor egy földrajzilag meghatározható, térképen megmutatható országot hoz létre. Kinyitjuk a térképet, és azt mondjuk: nagyon sok ország van ezen a világon, és íme, ez itt az Isten országa. Nem, az Isten országa nem földi, földrajzilag meghatározható valóság. Az Isten országa nem szemmel láthatólag jó el. Nem lehet azt mondani róla, hogy itt van, vagy amott van. Ebben a kijelentésben Jézus végeredményben korának egy csillagászati szakkifejezését használja, amely a csillagok járására vonatkozott. Szavait így is fordíthatnánk: az Isten országa nem kiszámítható módon jön el. A csillagok pályáját már abban a korban is megfigyelték, és elcsodálkoztak azon, hogy milyen következtetés van abban. A csillagok járása alapján ki lehet számítani, előre meg lehet határozni bizonyos eseményeket, pontos következtetéseket lehet levonni. Amikor Jézus ezt a kifejezést használja, az Ő eljöveteleivel kapcsolatos elképzeléseket cáfolja. Nem csak azt hozza tudomásunkra, hogy az Isten országa nem földrajzilag meghatározható ország, hanem azt is elmondja, hogy annak eljövetele nem kiszámítható.

A farizeusok és az írástudók meg voltak győződve arról, hogy tudják, mi az Isten országa, de tévedtek. Be kell vallanunk, hogy erre vonatkozóan bennünk is vannak kérdések. Ha nem földrajzi valóság, akkor mit kell értenünk ezen a kifejezésen? A Bibliában azt jelenti: Isten királyi uralma. Jézus Krisztus éppen azt szeretné hangsúlyossá tenni, hogy az Isten országa nem földi, hanem nagyon is szellemi, lelki valóság. Nem lehet körülhatárolni, nincs földi kormánya, nincsenek miniszterei. Nem olyan, mint a Vatikán. Az Isten országa lelki, szellemi valóság. Aki elfogadja, hogy ennek a világnak, a világ-

mindenségnek az Ura egyedül Isten, és aki hisz Jézus Krisztusban, Akinek adatott minden hatalom mennyen és földön, az egészen biztos lehet abban, hogy ő is polgára az Isten országának. Ahol emberek Isten akaratát cselekszik, ott megvalósul az Isten király uralma. Jézus Krisztus éppen erre mutat rá, amikor gondolatmenetét folytatva kijelenti: „Az Isten országa tibennetek van!”

Egy kicsit elbizonytalanodunk, hiszen a megfogalmazás azt sejteti, Jézus úgy mutat rá a farizeusokra, mint akikben ott van a mennyek országa. Hogyan értjük ezt? Jó tudni, hogy Jézus szavait másképpen is lehet értelmezni. Sokkal inkább arról van itt szó, hogy Isten országa „tiközöttetek” van. Minden bizonnyal, Jézus itt nem a farizeusokra, hanem Önmagára mutat! Mintegy azt mondja: ti, kedves farizeusok, afelől érdeklődtök, hogy mikor jő el az Isten országa? De ti nem tudjátok, hogy az Isten országa eljött, és itt van tiközöttetek! Jézus Krisztus tehát önmagára mutat, és azt hozza a körülötte állók tudomására, hogy Benne eljött az Isten országa!

Amikor egy király látogatóba megy egy másik országba, akkor az esetek többségében ezt nem teheti magánemberként. Ő egy országot képvisel, és amikor valahova megérkezik, annak az országnak a képviselőjeként jelenik meg. Vele együtt van annak az országnak a hatalma, ereje, minden, amit ő képvisel. Amikor Jézus Krisztus testet öltött és eljött ide közénk, nem „magánemberként” érkezett. Vele együtt jött az Isten országának ereje, hatalma, íze, zamata. Jézus Krisztus elhozta ide, közénk, az Isten országát. Igaz, hogy ez nem látható módon jött el. Akkor is, ma is hit szükségeltetik ahhoz, hogy valaki felismerhesse Jézus Krisztusban a megérkezett Messiást, és megtapasztalhassa Benne az Isten országának erejét. Jézus Krisztus akkor is, ma is önmagára mutat, és fennhangon hirdeti, hogy itt van az Isten országa. Aki elfogadja Őt Messiásnak, azt is tudhatja, hogy eljött az Isten országa. Aki hisz Őbenne, ennek az országnak polgára.

Ezt követően Jézus mintegy elfordul a farizeusoktól, és az övéi felé fordul. Most már nem a farizeusoknak mondja azt, ami következik, hanem kizárólag az Ő tanítványainak. Folytatja a gondolatmenetet. Nem csak arról szeretne bizonyóságot tenni, hogy benne láthatatlanul eljött Isten országa, s akik benne hisznek, ennek előízét már most megérezhetik, de az övéinek azt is tudomására szeretné hozni, hogy egyszer majd vissza fog jönni ítélni eleveneket és holtakat, és akkor az Isten országa nem láthatatlan módon, hanem nagyon is látható módon, a maga teljes valóságában fog eljönni vele. Most láthatatlan módon van jelen az Isten országa, akkor majd a maga teljességében lesz nyilvánvalóvá.

A visszajövetelét illetően Jézus több értékes üzenettel ajándékoz meg bennünket.

a) Legelőször Jézus Krisztus a visszajöveteléig tartó korszak egyik fontos jellemzőjére mutat rá. Jönnek majd emberek, akik azt mondják: „itt van, vagy: amott van, de ti ne higgyétek, ne menjetek ki, ne menjetek utánuk”. Ezzel azt hozza a tanítványok tudomására, hogy ennek a korszaknak az egyik legfontosabb jellemzője a csábítás lesz. Munkálkodik az Isten ereje, de munkálkodik ebben a világban a maga képviselőin keresztül a tévelygés ereje is. Ez az erő mindig megtalálja a módját annak, hogy az embereket elhitesse, elcsábítsa. Eljön majd az idő, hogy az emberek kívánnak látni egy napot az Isten országának napjai közül. Kívánnak betekinteni a titokba: milyen is lesz az? No, értjük mi azt – mondják majd sokan –, hogy nem lehet a maga teljességében meglátni a valóságot, azt, amit Isten elrejtett előlünk, de hátha lehetne leskelődni a kulcslyukon keresztül, s meg lehetne látni egyetlen egy napot abból az örökké tartó csodából, amikor Isten országa a maga teljességében kiárad erre a Földre. Kívántok látni – mondja Jézus –, és nem fogtok látni. De a kísértő folyamatosan munkálkodik, megragad a ti kíváncsiságotokon keresztül, és felkínál valamit: gyertek, itt van, vagy amott van, én megmutatom nektek, én elviszlek oda majd titeket.

A csábítás ennek a korszaknak nagyon fontos jellemzője. Jézus Krisztus nem győzi hangsúlyozni, hamis krisztusok és hamis proféták fognak megjelenni ebben a világban, és az ő egyetlen céljuk az, hogy a hívőket megtévesszék, elcsábítsák, és a Krisztus közösségéből kiszakítsák őket. A keresztyén ember azonban tudja, hogy a Jézus Krisztus visszajöveteléig tartó korszakot a megtévesztés jellemzi, s különbséget tud tenni a Krisztus és a csábítók hangja között. Mindvégig emlékezik Jézus szavára: „ne menjetek oda, ne fussatok utána”.

b) Aztán Jézus Krisztus arról beszél, hogy hogyan fog eljönni ítélni eleveneket és holtakat. Két nagyon fontos hasonlattal teszi érthetőbbé mondanivalóját. Az egyik a villám képe. Azt mondja, úgy fog eljönni az Isten országa, és úgy fog Jézus Krisztus visszajönni, mint a villámlás, amely látható az ég egyik aljától az ég másik aljáig. Valóban, a villámlást nagyon messziről meg lehet látni. A hasonlattal Jézus éppen azt szeretné hangsúlyozni, hogy az Ő visszajövele mindenki által látható módon történik. Nem úgy jelenik meg, mint annak idején, karácsonykor, egy kicsiny faluban, egy eldugott istállóban, hanem úgy jön el, mint a villámlás és minden szem meglátja Őt. Mindezen túl ebben a hasonlatban Jézus nem csupán azt akarja mondani, hogy az Ő eljövele mindenki számára látható módon történik, hanem valami mást is hangsúlyozni szeretne. Az embereket mindig csodálatba ejtette ez a különleges természeti jelenség. A villám nagyon hirtelen, váratlanul csap le, és mindig nagyon pontosan. Emberek számára kiszámíthatatlan módon pont oda csap le, ahova ő akar, és sohasem téveszti el a célját. Ugyanezt a gondolatot teszi hangsúlyossá a felolvasott ígerészlet végén, amikor egy közmondásszerű igazságot idéz: „Ahol a test, oda gyűlnek a saskeselyűk.” Mit akar ez jelenteni? Nos, az emberek ámulattal figyelték meg a természetben, hogy a saskeselyű milyen nagy magasságból méri be pontosan az áldozatát és csap le pont oda, ahova eltervezte. Úgy, ahogy lecsap a villám, úgy, ahogy lecsap a saskeselyű, úgy lesz az Isten Fiának eljövetele is. A kérdés az, hogy kit hogyan talál?

c) Aztán arról beszél Jézus, hogy az Ő eljövele szétválasztást jelent ebben a világban: „ketten lesznek egy ágyban; az egyik felvételik, és a másik elhagyatik. Két asszony örül együtt; az egyik felvételik, és a másik elhagyatik. Ketten lesznek a mezőn; az egyik felvételik, és a másik elhagyatik.” A Biblia nagyon világosan és egyértelműen tudomásunkra hozza, hogy amikor Jézus Krisztus eljön ítélni eleveneket és holtakat, akkor összegyűjti az övéit. Nem mindenkit fog összegyűjteni, hanem csakis az övéit fogja magához gyűjteni, akár élnek, akár meghaltak már. Jézus Krisztus előhozza a halottakat, átváltoztatja a még élők testét, és ezt az egyesített sereget magához vonja. A hitetlenek ebből kimaradnak, ők nem gyűjtetnek Jézus köré.

A thesszalonikabeliekhez írt levélben azt mondja Pál apostol: Jézus Krisztus előhozza az Ő hatalmánál fogva azokat, akik meghaltak a Krisztusban, és az élőkkel együtt elragadtatnak az Úr elébe, a világmindenséget meglátogató Úr fogadására. A hitetleneket Isten nem ragadja magához, és csak a megváltottakkal fog bevonulni az új ég, új föld dicsőségébe. Jézus visszajövele szétválasztást jelent hívők és hitetlenek között. Az egyik felvételik a másik elhagyatik.

d) Végül, Jézus szavai alapján tudomást szerzünk arról is, hogy az emberek hogyan készülnek a visszajövetelre. Két fontos ószövetségi példát is hoz. Először Noéra emlékeztet. Az ő idejében az emberek ettek, ittak, házasodtak, férjhez mentek. Önmagában véve ez természetes dolog, a baj az, hogy az emberek közben valami nagyon fontosat elmulasztottak. Megfeledkeztek Isten figyelmeztetéséről, figyelmen kívül hagyták azt az ígértetést, ami Noé ajkáról hangzott. Az Isten ítélete pedig hirtelen és váratlanul érkezett és megemésztette őket. Lót idejében hasonlóképpen cselekedtek az emberek. Ettek, ittak, vettek, eladtak, építettek, és követtek el istentelenségeket, elfeledték a legfon-

tosabbat, azt, hogy lejár egyszer a kegyelmi idő. Isten pedig hirtelen és váratlanul megítélte Sodomát és Gomorát, és mindnyájan elpusztultak. Az igazán fontos az, hogy a keresztyén ember miközben végzi mindennapi teendőit sohasem hagyja figyelmen kívül azt, amit az Isten mondott, amit az Isten megígért. Egyszer lejár a kegyelmi idő.

Jézus viszont azt is előre megjövendöli, hogy a visszajövetel napján az emberek kapkodni fognak, s a krízishelyzetben különleges dolgokat művelnek. Egyesek befutnak a házba, és megragadják a ruhájukat és felveszik, azt gondolván, hogy az majd segít rajtuk, mások a mezőről futnak a menedéket ígérő házukba. A kilátástalanságban az ember sokszor értelmetlen dolgokat cselekszik. Aki bizodalját földi dolgokba veti, úgy jár mint a Lót felesége. Megtartani csak a kegyelmes Istenbe vetett hit tud.

Hogyan várja tehát a keresztyén ember Jézus Krisztus visszajövetelét? Először is tudja, hogy Jézus Krisztus járt már egyszer közöttünk ezen a Földön, és Benne eljött az Isten országa. Láthatatlanul, de hittel érzékelhető módon eljött ide, elközelített hozzánk az Isten országa. De azt is tudja, hogy Jézus Krisztus ígéréteinek megfelelően az Ő visszajövelekor az Isten országa a maga teljességében nyilvánvalóvá lesz, mindenki által látható valósággá válik. Mindent betölt és Isten lesz minden mindenkben.

E két időpont között élő keresztyén végzi a saját maga dolgát, s távolról sem hanyagolja el feladatát, Istentől kapott küldetését. Miközben végzi küzdelmes munkáját a mindennapi betevő falatért, a ruházkodásért, miközben hajlékot épít, gyermekeit neveli, készen áll arra is, hogy bármikor Isten színe elé álljon. Tudja, hogy Jézus Krisztus visszajövetelének időpontja kiszámíthatatlan, a világmindenség Ura bármikor beléphet az ajtón, s akkor megítéli a világot, úgy csap le áldozatára, mint a villám, vagy mint a sas-keselyű. A keresztyén ember úgy néz a világban uralkodó bűnre, hogy meg van győződve arról, hogy Jézus Krisztus visszajövele szétválasztást fog jelenteni. Most együtt van a búza és a konkoly, de az ígélet szerint a jó mag az Isten magtárába kerül, a konkoly pedig megégettetik, az egyik felvétetik, a másik elhagyatják. A keresztyén ember úgy tekint ennek a világnak sokféle csábítására, hogy tudja, nincs ebben semmi különös, Jézus ezt is előre bejelentette. Amikor sokan próbálják meg őt elcsábítani, Krisztus közelségéből kiragadni, azt is tudja, hogy megváltó Ura mindhalálig tartó hűséget vár tőle. A keresztyén ember úgy végzi hétköznapi teendőit, hogy egészen biztos benne: nem a saját, esetleg nagyra becsült cselekedetei fogják őt megtartani, hanem egyedül a Jézus Krisztusba vetett hit! Ezért a keresztyén ember úgy készül Jézus Krisztus visszajövetelére, a Vele való találkozásra, mint aki egészen biztosan tudja: ezt a hitet, ezt a látást kell ápolnia, ehhez kell kérnie az Isten segítségét és az Ő Szentlelkének erejét.

Mi, keresztyének, ezzel a hittel és ezzel a reménységgel tekintünk visszafelé, Jézus eljövetelére, és a jövő, az Ő visszajövele és Isten ígéreteinek a beteljesedése felé, és ezzel a reménységgel mondjuk az imádságot: „Jöjjön el a Te országod, legyen meg a Te akaratod”. Ámen.

Lectio continua

Bustya Dezső
Marosvásárhely

Állandó adventvárás

Alapige: 1Thesszalonika 5,1–11

Valamelyik városban egy óramester kirakatában egy igen érdekes órát lehetett látni. A számlapon, felül egy kis erkélyszerű rész volt. Amikor az óra tizenkettőt mutatott, ezen az erkélyen kinyílt két kicsi ajtó és sorra megjelent Jézus és a tizenkét apostol. Azután az ajtócskák becsukódtak, hogy csak újabb tizenkét óra múlva nyíljanak ki újra. Minden délben gyermekekből és felnőttekből álló nagy sokaság várta a kirakat előtt a tizenkét órát, hogy e kedves látványban gyönyörködjenek.

Íme, testvéreim, az adventnek a képe. Az óramester kirakata előtt nap mint nap összegyűlő sokaság Istennek adventi népét jelképezi. Ez a nép egy bizonyos időre vár, mégpedig arra az időre, amikor Jézus előtte megjelenik. A különbség csak az, hogy a kirakat előtt állók pontosan tudták, melyik lesz az a perc és pillanat, amelyben kinyílik az ajtócska és Jézus láthatóvá válik. A mi adventi várakozásunk pedig egy általunk pontosan nem ismert órára és percre irányul. Az Úr eljövételét Isten nem a földi időmérő eszközökre állította be. Annyit mindnyájan tudunk, hogy el fog jönni „az Úrnak napja”, amint Igénkben olvastuk, de azt nem tudhatjuk, hogy melyik lesz az a nap. Az egykori thesszalonikai hívek sem kételkedtek abban, hogy az Úr napja eljön. Ezt nem csak remélték, óhajtották, de igen jól tudták is. Szerették volna annak idejét is tudni, hogy arra illően felkészülhessenek. Pál apostol e levélszakaszban először arra emlékezteti őket, hogy az Úr napja, amint már Jézus megmondotta, hirtelenül és váratlanul jő el, mint a tolvaj éjjel. Másodszor pedig inti a híveket, hogy éppen ezért éberségre és vigyázásra van szükség. Ma nekünk is e két dologra kell figyelmeznünk.

1. Kedves testvéreim! Az adventben gyakran az zavar bennünket, hogy úgy gondoljuk: a világ adventje csak az első karácsonyig, a testté lett Ige megjelenéséig tartott. A várakozás idejének azzal vége lett, hiszen eljött a beteljesedés. Karácsony után vajon mi értelme van az adventnek? Talán csak azt feleleveníteni, hogy milyen volt a világ Krisztus nélkül? Feleleveníteni, hogy milyen nagy volt a sötétség, amíg meg nem jelent a világ Világossága? Akkor a mai istentiszteletünk csupán múltba nézés volna, a prédikáció benne pedig nem más, mint kegyes történelmi lecke.

Csak hogy nem csupán ennyit mond nekünk az advent! Isten először azt mutatja meg nekünk, hogy milyen a mi életünk Krisztus nélkül: milyen az adventben járó embernek az élete. Felébreszti bennünk a bűnbánatot, s a bűneinktől való szabadulás óhajását. Felébreszti bennünk a vágyat a megváltás és maga a Megváltó iránt, Krisztus Urunk iránt. Így elmondhatjuk, hogy az adventnek nem csak múltbeli képe van, hanem jelenbeli is. Mindaddig csak adventi, várakozó emberek vagyunk, míg egyé nem leszünk az Úr Jézus Krisztussal, míg Krisztus nem kezd el bennünk lakni.

De van az adventnek a karácsonyi beteljesedés után is jelentősége. A Krisztussal megteljesedett hívő továbbra is feszült várakozásban él, hiszen Krisztus Urunk megígérte, hogy visszajön e világba, nem mint szegény, jászolbölcsőben szendergő kisgyermek, hanem mint élőket és holtakat megítélő Bíró. A mi adventi várakozásunk Krisztusnak ezen ígéletén alapszik, és erről beszél mai szent igénk is.

2. Hogyan fog eljönni Krisztus Urunk az utolsó napon, az Úrnak ama napján? Úgy, mint a tolvaj éjjel. Egy általunk nem ismert időpontban. Hirtelenül, mint a szülési fájda-

lom a terhes asszonyra. Akkor, amikor a világ cseppet sem lesz erre elkészülve. Akkor, amikor az emberek azzal áltatják magukat: békességben és biztonságban élhetünk, nyugalmunkat, földi berendezettségünket senki és semmi nem zavarhatja. A hívek azonban éberségben és józanságban várják az Úr ígéretének beteljesedését, az Ő visszajövetelét. És ebben az éberségben és józanságban van mai igénk minket is kötelező erkölcsi üzenete, parancsa.

3. Az apostol szava arra emlékeztet bennünket, hogy mi a világosság fiai és a „nappal fiai” vagyunk, nem vagyunk az éjszakáé, sem a sötétségé. Ez pedig minket arra kötelez, hogy úgy viselkedjünk, mint akik világosságban járunk. Az éberség és józanság ellentétéként az apostol itt az alvó vagy részeg ember öntudatlan tehetetlenségét állítja elénk. Az alvó vagy részeg embernek az érzékszervei nincsenek olyan állapotban, hogy figyelmeztethetnék őt a közeledő veszélyre. Mi az, ami elaltatja az embert, s ami kioltja a szívéből az adventi készültséget, a szent várakozást? *A hamis biztonságérzet.* „Békesség és biztonság” – ez szokott lenni a jelszó. De ez az önelégült biztonságérzet éppen a közelgő veszély jele! Amikor az emberek azt hiszik, hogy a maguk erejével létrehozzák a békességet és biztonságot, akkor jön el a veszedelem rájuk, hirtelenül, mint a vajadás a szülő asszonyra. És akkor már nem lehet megmenekülni.

Az éjjel és nappal ellentéte az Újszövetségben a bűnben való élet és az engesztelődés szembenállását fejezi ki. Ezért áll itt a figyelmeztetés: „*Ne is aludjunk azért, mint egyebek, hanem legyünk éberek és józanok.*” (6. v.) Magyar bibliafordításunkban a meghaltak és az Isten dolgaival nem törődők egyaránt alvóknak nevezetnek. Legfennebb egy igekötővel tesz különbséget a kettő között. Az *elaludtak*: a meghaltak, akik már nincsenek e földi létformában. Az alvók még itt vannak ugyan, de állapotuk mégsem kívánatos állapot. Ugyanis az elalvás, a halál nem választ el minket Krisztustól. Sőt, az elalvás, a halál közelebb visz minket a Szentháromság Istenhez. Hazavisz. Az alvás, a közöny, a szavára nem figyelés azonban elválaszt Tőle, sőt kárhozatra visz. Így aztán a hívő ember számára rosszabb is a halálnál. A halál kikerülhetetlen; ne attól rettegjünk. A halállal meg kell békülni, arra el kell készülni. Attól az alvástól azonban, mikor megkeményedik a szív és közönyössé válik az ember, irtóznunk kell.

Az éberség, a világosságban való élet felöltözéssel jár. Itt az apostol arra buzdítja a keresztyéneket, hogy mint a világosság fiai, öltözzenek fel a hit és szeretet mellvasába és sisak gyanánt az üdvösség reménységébe.

Az Úr napja, Krisztus eljövele az ítéletet is jelenti. Ez azonban nem rettenetes a világosság fiai számára, mert ők tudják, hogy Jézus Krisztus meghalt érettük. Ő pedig azért halt meg érettünk, hogy – akár megérjük életben az Ő napját, akár meghalunk addig, igénk szerint: akár ébren vagyunk, akár aluszunk – együtt éljünk Ővele. Ezért számunkra az Úr napjának eljöveteléről szóló üzenet vigasztalás. A Heidelbergi Káté 52. kérdése arról szól: Miféle vigasztalásod van abból, hogy Krisztus ismét eljön ítélni eleveneket és holtakat? A Káté feleletében az van, hogy „fölemelt fővel” kell várnunk Urunkat, mert eljövele nem csak az ítéletet, hanem végső megszabadításunkat is hozza. A gyülekezet tagjai pedig tartoznak egymásnak ezzel a vigasztalással, hogy építsék egymást. Az apostol bizonyos afelől, hogy ezt meg is teszik. Az élő gyülekezetet ugyanis éppen az jellemzi, hogy tagjai építik egymást.

Ezt az állandó készültséget, ezt a józanságot és ébrenléletet, valamint ezt az egymást építő szolgálatot várja mitőlünk is a mi Urunk. Így készüljünk egész földi életünkön keresztül arra a nagy pillanatra, amikor számunkra is kinyílik az ajtó és Krisztus Urunk megjelenik, hogy választottait átalvigye a golgotai áldozatával szerzett örökkévaló birodalmába. Ámen.

Mindenestől feddhetetlenül

Alapige: 1Thesszalónika 5,23–28

Felolvasott leckénkkel zárul az első thesszalónikai levél. Minden levélíró arra törekszik, hogy levele végén még egyszer összefoglalja fontosabb közléseit. Pál apostol is így cselekszik. Az összefoglalásban különösen két szó áll a középpontban: a *megszenteltetés* és a *megőrzés*. E két fogalom köré építi fel az apostol a levél végső sorait.

I.

„*A békességnek Istene*” szól itt is a gyülekezethez. Ő az, aki megbékéltette magát a világot. Különleges, drága áron: szent Fia vérén szerezte ezt a békességet. S mert ő nem a háborúságnak, hanem a békességnek Istene, azt akarja, hogy gyermekei is békeségben éljenek itt a földön. Ezért Ő „*megszentel minket mindenestől*”. Azaz: nem csak a vasárnapi életünket, hanem életünk minden vonatkozását. Azt akarja, hogy mindenestől: mind testestől, mind lelkestől mint az Ő tulajdonai, megszenteltek legyünk.

A lélek és test együtt képezi a mi valónkat. A bűneset óta szemben áll a test a lélelkel, s mindkettő Istennel. Krisztus testünket-lelkünket megváltotta. Így egész valónkban helyre kell hogy álljon az igazi rend, tehát testünknek-lelkünknek meg kell szentelődnie. Ez annyit jelent, hogy mind testünk, mind lelkünk „*feddhetetlenül őriztessék meg a mi Urunk Jézus Krisztus eljövetelére*”. Ez a feddhetetlenül megőrzés, valljuk be, nem könnyű dolog. Az őszinte lélek sokszor lát lemaradást a megszentelődésben való előhaladás helyett, és néha több bűnt vesz észre magában, mint élete napjának, Krisztusnak igazi megismerése előtt. Ha nem egészen durva bűnökről van szó, ami esetleg Krisztustól való elesésünket jelentené, ne essünk kétségbe. A szobában szállongó por jobban látszik a napfényben, s akkor látszik igazán, pedig azelőtt is ott volt, sőt az is lehet, hogy még sűrűbb volt. A Krisztus világossága több bűnt láttat, de ez még nem jelenti azt, hogy megállt a megszentelődésünk. Szabad nekünk abban bizakodnunk, hogy Isten elvégzi azt a Krisztus napjára. Igyekezzünk megbánni s megtagadni bűneinket, a befogadott Krisztus világossága, ítélete, kegyelme és ereje által s kérjük Isten segítségét, hogy Ő vigye végbe megszentelődésünket. Isten ezt el is végzi, mert „*hű az, aki elhívott titeket és ő meg is cselekszi azt*”.

Isten hűsége eszünkbe juttatja a mi sokféle hűtlenségünket. Mennyi ígélet hangzik el naponta. Gyermekek a szülőnek, barát a barátoknak, hitves a hitvestársnak, segítségül hívott a bajban lévőnek. S milyen sokszor ezek az ígérek elfelejtett, soha be nem váltott, vagy éppen megtagadott ígéretekké lesznek. Nincs bennünk igazi hűség, nincs bennünk igazi állhatatosság, a kimondott szó mellett. A legkönnyebben Istennek tett ígéreteinkről feledkezünk el. Az embertársak ugyanis néha megragadnak: emlékezz arra, amit ígértél. Isten vár. Arra, hogy hűsége bennünk is hűséget teremjen.

II.

Hogy hűségesek lehessünk, azért imádkoznunk kell. Még csak ez sem elég. Másoknak is imádkozniuk kell értünk. Pál apostol hatalmas munkát végzett, amelyhez hasonló másoknak nemigen adatott. Sokakért imádkozott. S íme, itt ő maga kéri a gyülekezetet: „*Atyámfiai, imádkozzatok értünk!*” Még ő sem nélkülözhetette az érte és munkájának előmenetelért Istenhez szálló imádságokat. Mennyivel többet kellene nekünk egymásért imádkoznunk: igehirdető az igehallgatókért és igehallgatók az igehirdetőért és igehallgatók egymásért! Csak annak a munkának, szolgálatnak lehet előmenetel, amit imával kezdünk, folytatunk, kísérünk és végzünk. Testvéreim, imádkozzunk még többet egymásért!

Igen természetes az, hogy egymásért imádkozni – és jól imádkozni – csak azok tudnak, akik egymást őszintén, igaz szívből szeretik. Ez az egymás iránti szeretet, az egymásért imádkozó atyafiak bensőséges kapcsolata, külsőleg is megnyilvánult, már egymás köszöntésében is. Ezt ajánlja az apostol is: „Köszöntések az összes atyafiakat szent csókolással.” A „szent” csók, melynek váltására felhívja az apostol a gyülekezetet, abban a korban a testvéri összetartozás jele volt. Azért e mondatot nem jelképesen érti Pál, hanem nyilván arra gondol, hogy a gyülekezet tagjai ápolják ezt a szokást: meg ne hidegüljön bennük a szeretet egymás iránt. Akik egymást csókkal, szent csókkal köszöntik, azok csak békességben, valóban atyafiak módjára élhetnek.

Ennél az intésnél külön hangsúlyozza az apostol, hogy az „összes atyafiakat” testvéri csókkal köszöntsek. Talán itt arra gondolt, hogy a levél felolvasásánál együtt lesz az egész gyülekezet és az apostol szavainak hallatára a gyülekezet tagjai ezzel a jellel ünnepelesen is megbizonyíthatják egymás iránti szeretetüket. Minálunk e testvéri üdvözlési forma ritka. Nem is az a döntő, hogy csókkal, vagy csak kézfogással üdvözljük egymást. A lényeg az, hogy minden mozdulatunk, szavunk az igazi egymás iránti szeretet őszinte tanújele legyen.

III.

A levél felolvasására nézve az apostol komoly, szinte szigorúnak tűnő parancsot ad: „Kényszerítlek titeket az Úrra, hogy olvassátok fel e levél minden szent atyafi előtt.” Amikor Pál e szinte megeskető parancsolatot kiadta, illetőleg írta, a gyülekezet egészére gondolt. Ő ezt a levelet nem egyes, Thesszalónikában lakó keresztyéneknek szánta, hanem az egész gyülekezetnek. Tehát úgy kell hogy legyen, hogy az egész gyülekezet szeressen róla tudomást. Az apostol nem is csak arra gondolhatott, hogy az egész gyülekezet el kell hívni összejövetelre, istentiszteletre és ott kell felolvasni a levelet, hanem arra is, hogy az elmaradóknak utána kell menni és ott kell felolvasni a levelet. Tehát ne gondolják a vezetők, hogy a levél csak nekik szól. Az önzés ne szűkítse a levelet ismerők körét. Vagy pedig a kényelem, a lustaság ne fosszon meg egyeseket a levél tartalmától. Azért szükséges tudni a gyülekezet „határát”, hogy ma is az egészre lehessen tekinteni. Mert az egészért felelősek vagyunk.

Mindez komolyan figyelmeztet bennünket arra, hogy a keresztyén gyülekezetben nincsenek olyan tagok, akikről azt mondhatnánk, hogy azok nem számítanak. Lelkipásztor mondotta el, hogy egy alkalommal hogyan szegényítette meg őt Isten. Olyan egyháztagot látogatott meg, ki templomba soha nem járt, az egyház dolgai iránt semmi érdeklődést sem mutatott soha. Úgy gondolta, annál a háznál elhagyja a szokásos Bibliaolvasást. Ám amikor e férfiú kikísérte, a kapuban így szólt: „Tiszteletes úr, ne haragudjék, én úgy gondoltam, ha már az én lelkipásztorom felkeres, azért jön, hogy olvasson valamit a Bibliából és imádkozzék velem...” Minden megkeresztelt atyánkfia egyformán az Úré, mindenkire számítanunk kell, s mindenkivel törődni kell, mert mindannyiunk pásztoralását a gyülekezetre bízta a szolgálat Ura. Egymás pásztoraik vagyunk a Krisztus által.

A végső mondat a köszöntés és búcsú szava: „A mi Urunk Jézus Krisztusnak kegyelme veletek!” Kegyelmet és békességet kívánva üdvözölte Pál a maga és munkatársai nevében a hívők seregét, most a kegyelem kívánságával búcsúzik. Többet jelent ez azoknál a megszokott szavaknál, mellyel mi szoktunk búcsúzni leveleinkben szeretteinktől. Több a képeslapokra, üdvözlőkre sietősen odavetett sablonos szavaknál. Bárcsak így üdvözölnénk mi is, mindenkor egymást, s lenne ez a mondat egymásért mondott imádsággá. Urunk, legyen a te kegyelmed mindenkor velünk, szeretteinkkel, egyházunkkal, népünkkel és az általad szeretett egész világgal. Ámen.

A Genezáret partján

Isten tulajdonképpeni tanúja Isten maga

A Szentírásban az, aki tulajdonképpen tanúságot tesz, nem ez és ez az ember, hanem félreismerhetetlenül maga Isten van megnevezve. *Isten az, aki Istenről tanúságot tesz.*

Az igazságot a Szentírásban Istennek a magát kijelentő, a magát közlő valósága jelenti. Hogyan is lehetne ez másképpen, hogyan is lehetne ember Isten tanúja? Isten tanúja csak Isten maga lehet mindazok után, amit a Szentírás Istenről és az emberről kijelent. Az ember teremtmény, halandó, bűnös, Istentől elszakadt. Hogyan lehetne alkalmas Isten tanújának? Isten érdekében csak magának Istennek kell szólnia és Isten számára csak Isten elégséges. Mégis csak ez a belátás az az alapszemlélet, amely szükséges az ember számára, aki a maga részéről Isten tanúja lesz. Egyedül az igazi tanúk tudták és ismerték ezt: Isten a saját maga tanúja, Istennek nincs szüksége az én tanúságtételre. Én nem vagyok alkalmas eszköz Isten kezében, de ha Isten engem mégis használ, akkor csoda történik. Ha én szólok, én csak arra fel szólhatok, hogy Isten szól magáról, és az én beszédem azután mindig csak utalás lehet arra. Az eredeti, a tulajdonképpeni tanú Isten maga és teljesen egyedül Ő. Isten azonban engedi, hogy a csoda megtörténjék: hogy legyenek olyan emberek, akik mégis az Ő tanúi. Ő parancsol és megtörténik. Tehát Ő akarja és így van az, hogy próféták, hogy apostolok, hogy tanúk vannak. Az a felséges Isten, aki a titokzatosságban lakik, olyan fényben, amelyhez senki sem juthat. Ő hív, Ő küld, Ő helyez embereknek szavakat az ajkukra, amelyeket szólniuk kell az Ő nevében. Tehát az olyan helyet, mint a Cselekedetek 1,8, lesztek nekem tanúim...”, csak akkor érthetjük meg, ha értjük: itt Isten megfoghatatlan alászállásáról van szó. Ez az Isten a maga szentségében és irgalmasságában, ez az Isten, aki oly távol van tőlünk, lép közel hozzánk annyira, hogy vannak emberek, akikre érvényes lehet: „lesztek nékem tanúim”.

Keresztelő János alakja mindannak az összefoglalása, amit a Biblia tanú alatt ért. Ott hangzik ez, miután Isten kibeszélhetetlen titkáról van előzőleg szó: „megjelent egy ember, akit Isten küldött, akinek a neve János... nem ő volt a világosság, de a világosságról kellett bizonytságot tennie”. Isten bizonytságot tesz és az ember asszisztál. Isten a tanú és irgalmasságának felfoghatatlan csodája által engem oda állít, hogy saját tulajdon tanúságtételének a tanúja lehessenek.

Barth, Karl

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Sándor Endre

Vámosújfalú, Magyarország

Igazad van-e, amikor haragszol...?

Alapige: Jónás 4,9–11

Isten nem nyugszik bele abba, hogy ha valakit megszólít, az ne feleljen. Jónástól megkérdezte már egyszer, hogy méltán haragszik-e? Jónás akkor nem felelt, mint ahogy nem indult annak idején Ninivébe, hanem az ellenkező irányba futott. Isten akkor másodszor is megbízta a feladattal és most is újra felteszi a kérdést. Az ember egy-egy kellemetlen kérdésre nem szívesen ad választ, de téved, aki azt hiszi, hogy ha Isten kérdez, ki lehet kerülni a feleletet. Isten újra kérdez: olyan körülményeket teremt az életedben, hogy válaszolnod kell, ahogy Jónásnak is.

Jónás végre válaszol. De az az ember, akit újjászületettnek mondtunk, akit Isten kimentett a legnagyobb mélységből, azt meri mondani az Úristennek, hogy méltán haragszik mindhaláláig egy nevetséges bokor miatt, amely Isten akaratából nőtt, hogy árnyékot tartson, és amelyet szintén Isten akaratából egy bogár megfűrt és elszáradt. Jónás a kényelmét sajnálja, ahonnan mint egy páholyból szerette volna végignézni Ninive pusztulását. Épp ilyen értelmetlen és nevetséges módon tudunk mi is haragudni egymásra éveken keresztül, hogy sokszor már mi magunk sem tudjuk az okát, de továbbplántáljuk a haragot a gyerekeinkre, az unokáinkra is.

Jónás haragszik a bokor miatt és haragszik a saját tekintélye miatt, hiszen ő meghirdette, hogy elpusztul Ninive, és hiába telt el a negyven nap, minden kő a helyén maradt. Babits Mihály *Jónás könyve* című versében az Úr így tanítja Jónást:

Ne szánjam Ninivének
ormát mely lépcsőt emel a jövőnek?
A várost amely mint egy fáklya égett
nagy korszakokon át, és nemzedékek
éltek fényénél, s nem birt meg vele
a sivatagnak annyi vad szele?
Melyben lakott sok százszor ezer ember
s rakta fészket munkálva türelemmel:
ő sem tudta, és ki választja széjjel,
mit rakott jobb-, s mit rakott balkezével?

Bizd azt reám, majd szétválasztom én.
A szó tiéd, a fegyver az enyém.
Te csak prédikálj, Jónás, én cselekszem.
Ninive nem él örökké. A tök sem,
s Jónás sem. Eljön az ideje még,
születni fognak újabb Ninivék
és jönnek új Jónások, mint e töknek
magvaiból új indák cseperednek,
s negyven nap, negyven év, vagy ezer-annyi
az én szájamban ugyanazt jelenti.

Mi csak higgyünk és bizzunk benne, majd Ő cselekszik. Ahogy Babits is látja: miénk a szó, a prédikálás, de Istennél van a pusztítás és a kegyelem. Jónás bosszús, mert nem érti, hogy miért van közötte és Isten között óriási különbség az értékítélet dolgában. Istennek az ember a fontos: ha látja, hogy elindul a megtérés és a bűnbánat útján, inkább megváltoztatja adott szavát is, hogy megmentse. Isten a mi gondolkodásunkat is formálni akarja, ahogy Jónást is neveli. Ninivében az emberek eddig tudatlanul és törvény nélkül éltek, nem tudtak különbséget tenni „jobb és bal kezük között”. De meghallották Jónás prédikálását. Jónás pedig, a próféta, ahelyett, hogy örülne, veszteséglistát vezet, mert nem úgy történtek a dolgok, ahogy ő elvárta. Isten azt akarja megláttatni velünk,

hogy ő szabad, és az ő tervei és cselekedetei sokkal nagyobbak, minthogy mi megérthesük. Krisztus előtt 612-ben Ninive elpusztult és kő kövön nem maradt. De előtte, amikor Jónás prédikálására megtértek, akkor megkegyelmezett a városnak.

Amikor Isten Jónásnak magyarázza kegyelmét, még az állatokról is megemlékezik. Ezt olvassuk a Példabeszédek könyvében: „Az igaz törődik még állatjának kívánságával is, a bűnösnek még az irgalma is kegyetlen.” (Péld 12,10) De sokszor látjuk, hogy valaki irgalmas akar lenni, de úgy gyakorol könyörületet, hogy közben azt, akin segíteni akar, kegyetlenül megalázza!

Isten arra tanít a Jónás könyvében, hogy kész elfordítani az ítéletet ott, ahol bűnbánatot lát. Ebben a könyvben csodák sorozatáról olvastunk, de a legnagyobb csoda az, hogy Isten úgy tudja irányítani és nevelni az embert, hogy sok-sok alázatot és önismeretet tanulva eljussunk oda, hogy a kemény harcok közepette a szívünkben a jóhiszeműség megteremjen. Isten népének az a feladata, hogy Isten szavát elbeszélje minden népnek. Péter világosan szólt: „Most kezdem igazán megérteni, hogy nem személyválogató az Isten, hanem minden nép között kedves előtte, aki féli őt, és igazságot cselekszik.” (Ap-Csel 10,34–35) Mégis vannak idők, amikor a fajgyűlölet, a politikai intolerancia vagy vallási fanatizmus megmérgezi a lelkeket és elfelejtkezőnk arról, amit Jónásnak is meg kellett tanulni, hogy Isten kegyelmes, irgalmas és hosszútűró mindazok iránt, akik őt segítségül hívják. Akinek van füle, hallja meg, mit hirdet Isten a gyülekezetnek! Istennek fontosak a pogányok, fontos a világmisszió! De fontos az is, hogy magunk körül szétnézzünk és észrevegyük, hogy mennyi lehetőség van itt, karnyújtásnyira is! Ám mindezekelőtt nekünk kell megváltoznunk, feladnunk a mi Jónáséhoz hasonló kényelmi szempontjainkat. Magunknak kell átélnünk, hogy meg lehet térni, hogy nincs olyan mélypont, ahonnan ne lehetne kiemelkedni. Istennek van hatalma rá, hogy újjászüljön minket, hogy aztán megújulást hirdethessünk minden népnek. Ámen.

Presbiteri órára

Varga Zoltán

Türe

Jótekönyködés és szeretet

Alapige: Példabeszédek 3,27

Bibliolvasás: Jakab 2,1–10.15–17

Az utolsó tíz évben református egyházunk abban a szerencsés helyzetben volt, hogy testközelből tapasztalhatta, mit jelent elfogadni a jótéteményt. Ezzel szemben kevés olyan tapasztalatról tudunk beszámolni, ami azt mutatná, hogy mi is megtanultuk gyakorolni a jótekönyvség szolgálatát. Természetesen van ilyen jellegű tevékenység egyházunkban és gyülekezeteinkben, de arányaiban nem lehet megnyugtató. Lassan szinte teljesen természetessé válik számunkra, hogy mi vagyunk a rászoruló, nekünk van szükségünk a segítségre.

I. Igénk megpróbálja helyreállítani az egyensúlyt felborult értékrendszerünkben. Nem a kedvezőbb körülmények között élők, az úgynevezett jóléti társadalmak tagjait szólítja meg, hanem személyesen hozzád és hozzám szól: te ne fogd vissza, és én ne fogjam vissza a jótéteményt...

Természetesen vitába szállhatok és szállok is ezzel a követelménnyel. Hiszen – legálábbis látszólag – maga az ige teremt nekem erre jogot és lehetőséget: azoktól ne vonjam meg a jótéteményt, akiket illet, és csak akkor jótékonykodjak, ha ez hatalmamban áll.

1. Kit illet a jótékonykodásom? Az ige első hallgatóinak szinte magától értetődő volt a válasz: a választott nép tagjait. Ma csak első látásra tűnik bonyolultnak a helyzet. Rövid fontolgtatás után számtalan lehetőséget találunk az illetékesek körének szűkítésére. Népem tagjaival szemben tartozom jótékonykodni, közelebről a református magyarok *érdemlik* meg a segítségemet, és hát a gyülekezetemen belül, sőt a családomban is van éppen elég rászoruló. Ezzel a logikai fejtegetéssel könnyen jutok el odáig, hogy önmagam javára kell jótékonykodnom. Elvégre „*segíts magadon, s az Isten is megsegít*”. Különbösen is, hogyan segítsék azon, aki úgyis elpredálja mindazt a jót, amit rápazaroltam.

Ezzel szemben hangzik a jézusi követelmény: szeressétek ellenségeiteket.

Ezzel a paranccsal szemben hirtelen erőtlennek, talajvesztettnek tűnnek frissen emelt korlátaim, és rájövök, hogy jótékonykodni csak határvonalak megszabása nélkül lehet.

2. Kifogásaim viszont még mindig vannak. Miért pont én legyen az, akinek az adott helyzetben segítenie kell? Teljesen egyértelmű, hogy vannak a környezetemben olyanok, akik ugyanúgy látják a szükségét, mint én, ráadásul a lehetőségeik is sokkal gazdagabbak. Nekem épp akkor, és épp ott nem áll módomban jót cselekedni. Általában szeretünk a rászoruló szerepében tetszelegni. Mára már szinte divattá vált a panaszkodás, az egymás közti beszélgetésekben rendszeresen rálicitálunk a másik hiánylistájára, megmutatva, hogy nekünk még több mindenünk nincs, pedig még mennyi mindenre szükségünk volna, és ráadásul meg is érdemelnénk. Érdekes lenne meghallgatni, hogy hány templom előtti beszélgetésnek képezi a témáját a panaszkodás.

De vajon tényleg ennyire szegények vagyunk? Biztos, hogy minden egyes esetben mi vagyunk a rászorulók? Nem inkább az a baj, hogy mindazt, ami a miénk folyton azokéval vetettük össze, akiknek sokkal több van, mint nekünk, és még csak véletlenül sem a szegényebbek *nincsen*-ével hasonlítottuk össze a mi *van*-unkat. Nem kell különösebb éleslátás ahhoz, hogy meglássuk azt a szükségét, amit sok esetben a mi fölöslegünk is enyhíteni tudna. Az a fölösleg, ami többnyire a szemétdombjainkon, vagy disznóink előtt köt ki. Van-e közöttünk olyan ember, aki ne tudna magánál szegényebbet?

II. Milyen jó, hogy most már többet tudunk feladatainkról és lehetőségeinkről. Miután az ember belekóstolt, csak utána kezd rájönni a jótékonykodás ízére. Kezdünk rájönni: jobb adni, mint kapni. De vajon elég-e ennyi? Nem fenyeget-e az a veszély, hogy a jótékonykodásba menekülő egyház és ember egy idő után teljesen eltelik saját jóságával, és azt hiszi, hogy így aprópénzen megvásárolhatja magának az Isten népéhez való tartozást, és – miért ne – magát az üdvösséget?

Óriási csapda volna itt megállni, és sajnos nagyon gyakran beleesünk ebbe a csapdába. Most viszont, az ige elé állítva, nem szabad elfelednünk, hogy a kizárólagos jótékonykodás nem pótolhat valami sokkal fontosabbat: a felebaráti szeretetet. Az esetenkénti jótékonykodás viszont aprópénzre váltja ezt az érzést. Pedig a jótékonykodás tulajdonképpen mindig csak pillanatnyi zavaromból segít ki, nem jelent egész életemre érvényes megoldást. Ezzel szemben a szeretet nem pusztán tüneti kezelés, ami ideig-óráig csökkenti a fájdalmat, hanem valós megoldásokat tartalmaz. Jótékonykodni, sajnos, úgy is lehet, hogy nem ismerem azt az embert, akivel állítólag jót teszek. Lehet, hogy a szükségét sem ismerem, de tulajdonképpen nem is érdekelnek. Nem azt adok, amire a másíknak szüksége van, hanem azt, amire nekem már nincs szükségem.

Ezzel szemben a szeretet törődik a másik emberrel. Így már nem azért adok, mert Isten ezt követeli tőlem, és én nem akarok konfliktusba kerülni vele. Nem is azért, hogy ezáltal megnyugtassam a lelkiismeretemet, hanem mert most már örömet okoz adni. A jótétemény már nem csak azt jelenti nekem, hogy adok a fölöslegemből, hanem azt, hogy van időm a felebarátra, figyelek rá, közel engedem magamhoz, vagy még inkább én megyek közel hozzá. A jótékonykodó kapcsolat egyoldalú, és egyirányú. Vagy csak tőled hozzám, vagy csak tőlem hozzád. A szeretetben viszont adok és kapok: szeretem a másik embert, és ő is szeret engem.

Hol vannak a kezdeti korlátaim? Nem találok őket. Tulajdonképpen nem is keresem. Érzem: nincs szükségem rájuk. Eddig nem védtek engem, hanem korlátoztak. Most már csak egy célom van: szeretettel adni, szeretetet adni és szeretettel újból adni. Ámen.

Esketési igehirdetés

Fülöp Ernő

Magyarkirályfalva

A hiteles kapcsolat

Alapige: Énekek Éneke 8,6

Ebben a veletek együtt ünneplő és örvendező közösségben, amikor Isten előtt is váljátok törvényes emberi kapcsolatokat, a legszebb ének felolvasott igeversével szólítunk meg titeket. Az Énekek Énekének ezt a versét választottátok mottóként meghívótokra is. Bizonyára azért, mert komoly és szent dolognak tartjátok a házasságkötést. Együvé tartozásotok hűségét pecsételitek meg ma az Isten áldását kérve házasságaitokra, mint akik tudjátok, hogy a jó házasság a felek szíve tájánál és cselekvő, szerető karjánál kezdődik és „holtomiglan vagy holtáiglan” tart.

Az Énekek Éneke egy jegyespár tiszta szerelmének költeménye. A jegyesek párbeszédben vállalják meg, hogy ők egymáshoz hívek maradnak a legnagyobb kísértések között is. A most felolvasott ige korunk értékviselésében belső szilárdságra, hiteles párkapcsolatra tanít. A menyasszony és vőlegény megbonthatatlan egymáshoz tartozását, kölcsönös szerelmét a szívre és a karra nyomott pecsét jele hitelesíti. Egymásra talált életükben a hitelesítő bélyeg, amelyen rajta volt a tulajdonos neve – mutatta a hovatartozást, kifejezte életük „felbonthatatlan titkát”. A jelképes cselekvés rámutatott a két lélek belső harmóniájára, hogy ők szív szerint és cselekvő módon összetartoznak. Más szavakkal: a házasságukat a szerető szív és a munkálkodó kéz fogja meghatározni egy életen át. Valóban olyan új keresztyén családokra van szüksége egyházunknak s a világnak is, amelyek szívvel szeretnek, értelmesen cselekszenek és hisznek abban, hogy Isten segítségével ebben a fölpergetett ritmusú életben be tudják tölteni küldetésüket.

Azonban ha egy pillanatig eltekintünk az idealizált házasságtól, a bibliai képtől – s a mi mai életünkre összpontosítunk, arra a valóságra, amely bennünket körülvesz, azt látjuk, hogy ennek az évtizednek a gazdasági és társadalmi világváltozásai is rányomják bélyegüket a házastársak kapcsolatára. Elég ezzel kapcsolatosan csak két jellemző példát említeni a sokból. Az egyik, hogy vannak „kettéhasított házasságok”, olyan kényszerpályára került családok, amelyekben a megélhetésre hivatkozva az egyik fél otthagyja az otthonát, a gyereket a másik félre hagyja és megy a világba dolgozni, mert másként nehéz lenne úrrá lenni a gondokon. Aztán rendszerint baj lesz a hűséggel, a tisztasággal,

a belső harmóniával. A másik példa az értékválságra egy szegénységi bizonyítványt jelentő tény, miszerint megnőtt azon fiatalok száma, akik nem mernek családot vállalni. Nem nősülnek és nem mennek férjhez. Mire házasodjunk?! Nincsenek hozzá feltételek – mondják és a terhességet, a gyermekáldást csak a „szerelem hátrányos” velejárójának tekintik.

Ezek után „kiáltó szóként” hangzik Isten Igéje: „Bizony erős a szeretet.” Erősebb kell hogy legyen a változó gazdasági áramlatok bizonytalanságánál, erősebb a bús kilátástalanságnál, legyőzhetetlenül erős, mint a halál. Az Énekek Énekének régi vallomása a halál és a sír hatalmas erejét idézi először, amelynek kényszerítő hatalma előtt minden más hatalom eltörlődik. Utána a tűz mindent megemésztő lobogását mutatja, amely nem csak izzik és világít, de tisztít is. Megvilágosítja az élet magasabb célját, az „Úrnak lángját”-t, amely megsemmisíti a kicsinyes gondolkozást.

Mi ma veletek együtt örvendezünk és hálát adunk Istennek, hogy ti mindent legyőző szeretettel jövőt terveztetek. Egymás felé kinyújtottátok kezeteiket és szíveketek és boldogan kéritek Istent, hogy vezessen ebben a sokféle módon megpróbáló világban a házasság útján. Most az indulásnál közös sorsotokat pecsételje meg a házassági eskü. Kérjük Istent, hogy fogadja el a ti szívetek vallomását, Őbenne legyenetek erősek és áldottak. Amen.

Temetési igehirdetés

Molnár Endre

Zsibó

Áldott legyen az Úrnak neve!

Alapige: Jób 1,21b

Mindennap búcsúzunk a viszontlátás reményében. Búcsúzunk szeretteinktől, barátainktól, ismerőseinktől. A viszontlátás, a találkozás reménye lelki megnyugvást ad, mert ilyenkor lehetőség nyílik arra, hogy megosszuk örömeinket, vagy bánatunkat. Testvérül tudunk születni még a nyomorúság idején is. Jó megtapasztalnunk Isten szeretetét barátaink, ismerőseink hűségében. Szükségünk van erre a szeretetre. De elég egy szempillantásnyi idő, hogy az Úr elfordítsa tekintetét rólunk és abban a pillanatban ajkunkra fagyhat a szó. Ezt mi, földiek nem mindig értjük. Vagy nem akarjuk Isten hatalmát elismerni. Nem tudjuk felfogni azt, hogy Ő megsebez, de be is kötöz, hogy még a halálon keresztül is közelebb akar vinni magához. Próbára teszi a kereszthordozáson keresztül hitünket, erőnket.

Ábrahámot próbára tette. De ő Isten kezébe helyezte életét, s az ilyeneknek Isten megmutatja az Ő kegyelmét. Azonban csak az veszi észre Isten kegyelmét, aki az Ő kezébe helyezi életét. Isten ott, a Morija hegyén kirendelte az áldozatra való állatot. Azóta is így cselekszik. A megfelelő pillanatban közel jön hozzánk szabadításával. Áldott legyen ezért az Ő szent neve.

Földi találkozásaink öröme elhuny testvérünk irányában ezzel a mai nappal bezárul. Az Istenbe bízó nép előtt azonban a hit látásával megnyílik az ég és Istent közelebb látjuk és Őt még jobban szívünkbe zárjuk, mert Ő az egyedüli Úr, aki Szent Fiában, a feltámadott Úr Jézus Krisztusban új életet ígér mindnyájunknak. Egy új életet e drága elköltözött testvérünknek is.

Ezen az utolsó határponton az erő és ifjúság, szépség és jóság, a szív szeretete és reménysége megszűnik. „*Por vagy és porrá kell lenned.*” De azoknak, akik a Jób hitével hisznek az erő és ifjúság, szépség és jóság, a szív szeretete és reménysége meg nem szűnik, „Mert én tudom, hogy az én Megváltom él”. (Jób 19,25a)

Mi így szeretnénk gyógyító írt csepegtetni a gyásszal lesújtott szívek sebére, bár érezzük, hogy az emberi szó, emberi bölcsesség kevés és erőteljen vigasztalás. Mi csak egyet tehetünk, odamutatni a gyermekei koporsója mellett zokogó Jóbra, aztán pedig kérni titeket, hogy tanuljatok meg a szenvedő Jóbbal együtt meghajolni a mindenható Isten hatalma előtt, hogy végül tudjátok ti is megismételni az Ő vallomását: „Az Úr adta, az Úr vette el. Áldott legyen az Úrnak neve!”

Az Úr adta! Bizony Isten ajándéka volt számotokra ez a hűséges, engedelmes, munkás, jó gyermek. Az ő jósága hányszor felvidített, szorgalmas munkája, Isten és emberek iránti szeretete hányszor gyönyörködtetett. Hányszor éreztétek meg szülők, hogy e gyermek komolyságában, szorgalmában Isten mily nagy ajándékkal áldott meg titeket! Az Úr vette el. Minden élő az Istené és minden halott az Istené, „mert akár élünk, akár halunk az Úréi vagyunk”.

Drága gyermeketek eddig a tietek volt, mert nektek adta Isten. Most az Istené, mert Ő magához vette. „Akar élünk, akár halunk az Úréi vagyunk” – tanít Pál apostol. E szomorú pillanatban arra kérjük az Urat, hogy tanítson minket imádkozni, és imádságunkban elmondani: „Én Istenem köszönöm, hogy nekem adta e gyermeket. Jó gyermek volt, drága volt a Te ajándékod, legyen áldott a Te szent neved.”

Van egy diadalmas isteni válasz, és ez a válasz az a drága Evangélium, amelyet a mi édes Megváltónk hirdet: „Én vagyok a Feltámadás és az Élet, és aki hisz én bennem örök élete van annak.” Ami a földé, azt átadjuk a földnek. De túl a síron, túl a halálon hitünk előtt feltárul a mennyei hajlék, ahol az idvezült lelkek a dicsőség hervadhatatlan koronájával a fejükön örvendeznek.

Jézusunk, hisszük, hogy kegyelmed trónja előtt élet és diadal várja ezt a lelket is, a ti gyermeketeket, gyászoló testvéreim.

Ez a földi horizontokat túlszárnyaló hit adjon vigasztalást mindnyájunk számára. Ámen.